

СЛУЖБЕН ВЕСНИК

НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

„Службен весник на СРМ“ излегува по потреба. Ракописите не се враќаат. Огласи по тарифата.

Понеделник, 20 декември 1971
Скопје
Број 40 Год. XXVII

Преплатата за 1971 година изнесува 100 динари. Овој број чини 4 динари. Жиро сметка бр. 401-1-16

309.

Врз основа на Амандманот IX точка 3, Собранието на Социјалистичка Република Македонија на седницата на Републичкиот собор одржана на 17 декември 1971 година, донесе

ОДЛУКА ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА УСТАВНИТЕ АМАНДМАНИ

Се прогласуваат Уставните амандмани XV до XL на Уставот на Социјалистичка Република Македонија, што ги усвои Собранието на Социјалистичка Република Македонија на одделните седници на Републичкиот собор, Соборот на општините, Стопанскиот собор, Просветно-културниот собор и Социјално-здравствениот собор, одржани на 17 декември 1971 година.

СОБРАНИЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 03-4076
18 декември 1971 година
Скопје

Претседател
на Собранието на СРМ,
Никола Минчев, с.р.

УСТАВНИ АМАНДМАНИ XV ДО XL

Овие уставни амандмани се составен дел на Уставот на Социјалистичка Република Македонија и влегуваат во сила со денот на нивното прогласување.

АМАНДМАН XV

1. Социјалистичка Република Македонија е суверена национална држава на македонскиот народ и држава на албанската и турската народност и на етничките групи во неа, заснована врз сувереноста на народот и врз власта и самоуправувањето на работничката класа и на сите работни луѓе, и социјалистичка самоуправна демократска заедница на работните луѓе и граѓаните, на македонскиот народ и рамноправните со него албанска и турска народност и етнички групи.

2. Со овој амандман се заменува член 1 став 1 од Уставот.

АМАНДМАН XVI

1. Работните луѓе, македонскиот народ, народностите и етничките групи ги остваруваат своите суверени права во Социјалистичка Република Македонија, а во Социјалистичка Федеративна Република Југославија кога е тоа во заеднички интерес на работните луѓе, народите и народностите со договор на републиките и покраините утврдено со Уставот на СФРЈ.

2. Во Социјалистичка Република Македонија македонскиот народ, народностите и етничките групи, работните луѓе и граѓаните го утврдуваат општествено-економското уредување и општествено-политичкиот систем на Републиката и обезбедуваат и остваруваат: сувереност, национална слобода, независност, територијален интегритет на Републиката и народна одбрана; општествено самоуправување и социјалистички општествено-економски и политички односи; рамноправност на македонскиот народ, народностите, етничките групи и припадниците на другите народи на Југославија; солидарност и социјална сигурност на работните луѓе и граѓаните; уставност и законитост; заштита на поредокот утврден со уставот, јавна безбедност и општествена самозаштита; демократски слободи и права на човекот и граѓанинот; политичка, економска, културна и друга соработка на Републиката со органи и организации на други држави и со меѓународни органи и организации како и соодветна грижа за македонската народност и Македонците во странство, во рамките на заеднички утврдената надворешна политика и меѓународните договори на СФРЈ; единство на југословенскиот пазар; услови за рамномерен развој на Републиката; иницијатива за решавање на прашања од областа на стопанскиот, општествениот и културниот живот; го усогласуваат самоуправниот развој; создавање услови за што непосредно и поефикасно остварување на самоуправните права на работните луѓе и граѓаните; услови за ефикасно вршење на општествена и самоуправна контрола и за остварување на општествената одговорност; интеграција во сите сфери на општествениот живот во Републиката врз самоуправна основа; ги вршат сите други општествени работи од заеднички интерес за политичкиот, стопанскиот и културниот развој на Републиката.

3. Во Социјалистичка Република Македонија македонскиот народ, народностите и етничките групи и работните луѓе и граѓаните заедничките интереси ги остваруваат:

— непосредно во организациите на здружениот труд и другите самоуправни организации и во интересните заедници;

— непосредно во месните заедници и во општините;

— со самоуправно спогодување, општествено договарање и со здружување на организациите на здружениот труд, другите самоуправни организации и интересните заедници;

— со непосредна соработка на општините;

— преку републичките органи и организации;

— со дејноста на општествено-политичките и другите организации и здруженијата на граѓаните;

— со слободни и сестрани активности на граѓаните.

4. Работните луѓе и граѓаните, во согласност со Уставот на СРМ, утврдуваат со закон, самоуправна спогодба, општествен договор, статутот на општината, статутот на месната заедница, статутот на интересната заедница, статутот и самоуправната спогодба за здружување на организациите на здружениот труд и со други самоуправни општи акти кои заедничките интереси ги остваруваат во овие заедници и начинот на нивното остварување.

5. Самоуправната положба и правата на работниот човек и на граѓанинот во организациите на здружениот труд, во интересните и месните заедници, самоуправната положба на граѓаните во општината, слободното самоуправно здружување, активност и творештвото на работните луѓе и граѓаните, рамноправноста на народностите и етничките групи и основните слободи и права на човекот и граѓанинот, утврдени со уставот, се основа, граница и насока за остварување на правата и должностите на Републиката и општината во вршењето на функциите на власта.

6. Со овој амандман се заменува член 3 од Уставот.

АМАНДМАН XVII

1. Македонскиот народ, народностите и етничките групи во Социјалистичка Република Македонија се рамноправни и имаат исти права и должности.

Општините и Републиката обезбедуваат народностите и етничките групи да бидат сразмерно застапени во општинските собранија и во Собранието на Социјалистичка Република Македонија, како и да бидат соодветно застапени во нивните органи.

2. На секоја народност и етничка група ѝ се гарантира правото слободно да го употребува својот јазик, да ја изразува и развива својата култура и да се основаат установи и организации што ѝ ги обезбедуваат овие права.

Општините и Републиката се грижат за развојот на воспитувањето и образованието на јазичите на народностите, како и за развојот на печатот, радиото, телевизијата и културните дејности на јазичите на народностите и на етничките групи.

Народностите и етничките групи имаат право да го употребуваат знамето на народноста односно на етничката група.

3. Во местата во кои живеат народностите воспитувањето и образованието на припадниците на народностите се остварува во воспитни установи и училишта односно одделенија во кои воспитувањето и наставата се изведуваат на јазикот на соодветната народност.

Со закон се уредуваат условите за основањето, организацијата и работата на воспитните установи и училиштата односно одделенијата во кои воспитувањето и наставата се изведуваат на јазичите на народностите.

4. На подрачјата на кои живеат припадници на народностите, во јавниот и општествениот живот, јазичите и писмата на народностите се рамноправни со македонскиот јазик.

Во општините на чие подрачје живеат припадници на народностите, одлуките и другите поважни акти на општинските собранија и на работните организации се објавуваат и на јазичите на народностите. Јавните натписи на овие подрачја се и на јазичите на народностите.

5. Припадниците на народностите имаат право на употреба на својот јазик и писмо во остварувањето на своите права и должности, како и во постапката пред државните органи и организации што вршат јавни овластувања.

6. Со закон и со статутот на општината се определуваат поблиски услови и постапка што обезбедуваат остварување на правата на народностите и етничките групи, како и начинот и условите за примена на рамноправноста на јазичите и писмата на народностите со македонскиот јазик, на подрачјата на кои живеат народностите.

Со општи акти на организациите на здружениот труд и на другите самоуправни организации се утврдуваат начинот и условите за примена на рамноправноста на јазичите и писмата на народностите со македонскиот јазик, на подрачјата на кои живеат народностите.

7. Во Собранието на Социјалистичка Република Македонија се образува комисија за меѓунационални односи.

Комисијата го следи и разгледува остварувањето на рамноправноста на народностите и етничките групи и на другите нивни права утврдени со Уставот и со законите и предлага мерки за нивното остварување.

8. Кога на дневен ред во соборите на Собранието е предлог на акт или друго прашање од интерес за рамноправноста на народностите и етничките групи, надлежниот собор, по барање од тело на Собранието или од најмалку 10 пратеници од надлежниот собор, ќе спроведе посебна постапка утврдена со Деловникот на Собранието за разгледување на таков акт или прашање и за одлучување по него.

9. Припадниците на другите народи на Југославија што живеат во Социјалистичка Република Македонија се рамноправни и имаат исти права и должности како Македонците, народностите и етничките групи.

Припадниците на другите народи на Југославија имаат, во местата во кои живеат, право на воспитно-образовна и културна дејност на нивниот јазик, според условите утврдени со закон.

10. Со овој амандман се заменуваат член 27 став 3, членовите 72, 73 и 74 од Уставот и Амандманот XIV.

АМАНДМАН XVIII

1. Основата на социјалистичките самоуправни односи ја чини општествено-економската положба на работниот човек во општествената репродукција која му осигурува, работејќи со средствата на репродукцијата во општествена сопственост и решавајќи непосредно и рамноправно со другите работни луѓе во здружениот труд за сите работи на општествената репродукција во услови и односи на меѓусебна зависност, одговорност и солидарност, да го остварува својот личен материјален и морален интерес и правото да се користи со резултатите од својот труд и со придобивките на општиот материјален и општествен прогрес и врз таа основа што попотполно да ги задоволува своите лични и општествени потреби и да ги развива своите работни и други творечки способности.

Заради обезбедување на ваква општествено-економска положба на работниот човек, на работниците им се гарантира, како нивно неотуѓиво право, врз основа на својот труд во основните организации на здружениот труд во кои се здружуваат и работат, како и во сите облици на здружување и деловна соработка на тие организации, да стекнуваат доход и да управуваат со работите и со средствата на општествената репродукција и да одлучуваат за доходот што, како дел од вкупниот општествен доход, го остваруваат во различни облици на здружениот труд и на здружување на средствата.

Доходот остварен во кој и да е облик на здружениот труд и здружување на средствата им припаѓа во целост на основните организации на здружениот труд.

Од доходот што основните организации на здружениот труд заеднички го остваруваат со здружување и со деловна соработка, на секоја од тие организации ѝ припаѓа делот што одговара на нејзиниот придонес во остварувањето на тој доход и тој е составен дел на доходот што основната организација на здружениот труд го остварува со своето вкупно работење и за кој работниците во неа одлучуваат непосредно врз основа на својот труд.

Остварениот вкупен доход во основната организација на здружениот труд претставува материјална основа на правото на работникот да одлучува за условите на својот труд и за распределбата на доходот и да стекнува личен доход во согласност со начелото на распределба спрема трудот и со порастот на продуктивноста на неговиот и на вкупниот општествен труд.

2. Основната организација на здружениот труд е основен облик на здружениот труд во кој работниците врз основа на својот труд непосредно и рамноправно ги уредуваат меѓусебните односи во

работата, управуваат со работите и со средствата на општествената репродукција, одлучуваат за доходот и за другите прашања на својата општествено-економска положба.

Работниците во секој дел од работната организација (претпријатие, установа и сл.) што претставува работна целина во која резултатот од нивниот заеднички труд може да се потврди како вредност на пазарот или во работната организација и кој врз таа основа може самостојно да се изрази, имаат право таквиот дел да го организираат како основна организација на здружениот труд.

Работниците на основната организација на здружениот труд во состав на работна организација имаат право својата основна организација на здружениот труд да ја издвојат и да ја конституираат како самостојна организација на начин предвиден со закон.

Со организирање на основна организација на здружениот труд во состав на работна организација или со издвојување на основна организација на здружениот труд од составот на работната организација не можат да се повредат правата на работните луѓе во другите делови на таа организација, ниту интересите и правата на таа организација како целина што произлегуваат од меѓузависноста на работата или од заедничкиот труд со здружени средства, како ниту еднострано да се менуваат меѓусебните обврски.

3. Доходот го распоредуваат работниците во основната организација на здружениот труд за своите лични и заеднички потреби и за потребите на проширување материјалната основа на здружениот труд и за подигање на работната способност на работниците. Од доходот како резултат на нивниот заеднички труд во организацијата и на вкупниот општествен труд, остварен на пазарот и во целината на меѓусебните односи и врски во различни облици на деловна соработка и заедничко работење, на работниците им припаѓа за задоволување на нивните лични и заеднички потреби дел од тој доход што е сразмерен со нивниот труд и со придонесот за успехот и развојот на организацијата што тие го дале со својот труд.

На секој работник во организацијата на здружениот труд му припаѓа, согласно со начелото за распределба според трудот, личен доход сразмерно со резултатите на неговиот труд и неговиот личен придонес за успехот и развојот на организацијата што тој го дал со својот вкупен, тековен и минат труд во неа.

Резултатот од трудот и личниот придонес на работникот за успехот и развојот на организацијата на здружениот труд, покрај другите основи и мерила утврдени врз начелата на заемност и солидарност, се основа и мерило при одлучувањето за употребата на средствата издвоени во организациите на здружениот труд за нивните заеднички потреби.

4. Работниците во основната организација на здружениот труд ги утврдуваат основите и мерилата за распоредување на доходот и за распределба на средствата за лични доходи во согласност со основите и мерилата утврдени со самоуправни спогодби и со општествени договори.

Ако работниците не се придружуваат кон основите и мерилата утврдени со самоуправните спогодби или со општествените договори, односно ако такви спогодби или договори не се склучени, а со распоредувањето односно со распределбата се нарушува начелото на распределба според трудот или нормалниот тек на општествената репродукција, со закон можат да се утврдат мерки со кои се обезбедуваат односи што одговараат на тие спогодби или договори, односно мерки со кои се обезбедува рамноправност на работниците во примената на начелото на распределба според трудот.

5. На секој работник во здружениот труд со општествени средства му се гарантира, врз основа на својот труд, да остварува личен доход и други права најмалку во височина односно обем што му ја обезбедува неговата социјална сигурност и ста-

билност. Височината на личниот доход и обемот на овие права, како и начинот на нивното остварување, се утврдуваат со самоуправни спогодба односно со општествен договор или со закон во зависност од општиот степен на продуктивноста на вкупниот општествен труд и од општите услови на средината во која работи и живее работникот.

6. Со слободна размена на својот труд со трудот на работниците во организациите во областа на образованието, науката, културата, здравството и во другите општествени дејности, како дел од единствениот процес на општествениот труд, работните луѓе ги обезбедуваат своите лични и заеднички потреби во тие области. Со вакви односи им се обезбедува на работниците во тие дејности еднаква општествено-економска положба како и на работниците во другите организации на здружениот труд.

Работниците во организациите на здружениот труд на општествените дејности и корисниците на нивните услуги основаат самоуправни интересни заедници и со самоуправни спогодби и договори ги утврдуваат меѓусебните односи, права и обврски.

Самоуправни интересни заедници работните луѓе како корисници можат да основаат и за задоволување на одредени лични и заеднички потреби и за остварување на своите интереси врз основа на заемност и солидарност, утврдувајќи ги врз самоуправни основи своите заеднички и поединечни обврски спрема тие заедници и своите заеднички и поединечни права што се остваруваат во нив.

Со закон можат да се утврдат: обврска за образување на самоуправни интересни заедници, начела за нивната организација и за меѓусебните односи на работниците од заинтересираните области на трудот, како и обврска за плаќање придонес на интересните заедници заради финансирање на нивната дејност врз начелата на солидарност и сразмерност на придонесите со личните доходи на работниците, односно со економската сила на другите обврзници.

Самоуправните интересни заедници имаат својство на правно лице.

7. Средствата распоредени во основната организација на здружениот труд за проширување на материјалната основа на трудот, како дел од заедничките средства на општествената репродукција, служат за проширување на материјалната основа на трудот во таа организација и во општеството како целина, согласно со интересот на работниците во организацијата на здружениот труд да се користат во неа со тие средства или да ги здружуваат со средствата на други организации заради заедничка работа и работење.

Со закон може привремено да се ограничи располагањето со дел од средствата на општествената репродукција кога е тоа неопходно заради спречување или отстранување на поголеми пореметувања на пазарот, заради битни отстапувања од основните цели на утврдената стопанска политика или ако тоа го бараат интересите на народната одбрана.

Со закон може да се утврди обврска за здружување на дел од средствата на општествената репродукција заради финансирање на определени неопходни потреби на општествената репродукција утврдени во општествениот план на Републиката. Висината на средствата, начинот на нивното користење, начинот и роковите за нивното враќање, како и правата и обврските на организациите на здружениот труд во управувањето со здружените средства се утврдуваат со закон.

Законите од претходните два става се донесуваат со мнозинство гласови на сите пратеници на надлежните собори на Собранието, по редовна постапка.

8. Организациите на здружениот труд, во рамките на самоуправните спогодби и на општествените договори, и општините и Републиката, во рамките на своите права и обврски утврдени со уставот, се должни, во согласност со начелата на

заемност и солидарност, да се грижат за економска и друга помош на организациите на здружениот труд што ќе дојдат во исклучителни економски тешкотии и да преземаат мерки за нивна санација кога тоа е во општествен интерес.

Организациите на здружениот труд, сами или во рамките на самоуправните спогодби обезбедуваат, врз начелата на заемност и солидарност, средства за запослување, преквалификација и за остварување на други стечени права на работниците, кога поради технолошки и економски причини ќе престане потребата од нивна работа во организацијата.

Со закон можат да се утврдат одредени материјални обврски на организациите на здружениот труд за создавање на заеднички средства за остварување на задачите од претходните ставови.

Законот од претходниот став се донесува со мнозинство гласови на сите пратеници на надлежните собори на Собранието.

9. Заради задоволување на општите општествени потреби утврдени со Уставот што ги остваруваат во општините и Републиката, работниците плаќаат од доходот на основната организација на здружениот труд или од своите лични доходи врз основа на закон утврдени даноци за тие потреби.

Обврските на работниците и на организациите на здружениот труд спрема општините и Републиката се утврдуваат во зависност од способноста на стопанството да го осигури задоволувањето на личните и заедничките потреби на работните луѓе и потребите на проширената репродукција во согласност со достигнатиот степен на продуктивноста на вкупниот општествен труд и со потребите на материјалниот и општествениот развој што одговараат на неговите можности и долгорочните интереси на развојот на производните сили на општеството, како и во зависност од способноста на организацијата на здружениот труд, во согласност со општите обврски на стопанството и со резултатите на трудот и успехот што го остварува, да ги осигури со уставот утврдените права на работниците.

Ова начело се применува и во сите други случаи кога со закон, во рамките на правата и должностите на Републиката утврдени со уставот, привремено се ограничува располагањето со средствата со кои управуваат организациите на здружениот труд или се утврдува обврска за здружување на тие средства.

10. Спрема организацијата на здружениот труд која не ги исполнува своите обврски утврдени со закон или со своето работење потешко ги општествените интереси или го доведе во сериозна опасност вршењето на функција која е од особен општествен интерес или во која битно се нарушува остварувањето на самоуправните права на работниците, можат да се преземат посебни привремени мерки утврдени со закон, под услови и според постапка предвидени со закон.

11. Со овој амандман се заменуваат членовите 14 и 15, член 42 став 3 и член 44 став 2 од Уставот.

АМАНДМАН XIX

1. Својот труд и средствата на општествената репродукција во основните организации на здружениот труд работниците слободно ги здружуваат во претпријатија, установи и во други работни организации или во други облици на здружениот труд, вклучувајќи ги и оние што вршат кредитни и банкарски работи и работи на осигурувањето, заради зголемување на доходот во основните организации на здружениот труд и унапредување и развивање на сопствениот и заедничкиот труд и работење и заради зголемување на производноста на вкупниот општествен труд.

Меѓусебните односи во овие организации работниците ги уредуваат со самоуправна спогодба за здружување врз основа на рамноправност, обезбедувајќи го во целината на овие односи неотуѓивото

право на работникот, врз основа на својот труд, да управува со работите и средствата на општествената репродукција и да одлучува за доходот што го остварува основната организација на здружениот труд во која работи.

Статутите и другите општи акти на организацијата во која се здружени основните организации на здружениот труд не можат да бидат во спротивност со самоуправната спогодба за здружување.

Основните и другите организации на здружениот труд се носители на правата и обврските што им припаѓаат врз основа на уставот, законот и самоуправната спогодба за здружување.

2. Доходот што основните организации на здружениот труд заеднички го остваруваат со здружување на трудот и на средствата и со деловна соработка со други организации во вид на камати на кредит или во друг вид, е составен дел на доходот што основните организации на здружениот труд го остваруваат со своето вкупно работење и им припаѓа на овие организации сразмерно со нивниот придонес во остварувањето на тој доход.

3. На организацијата на здружениот труд која во своето работење се користи со здружени средства на други организации на здружениот труд што по тој основ имаат право на учество во нејзиниот доход мора, во рамките на остварениот доход, да ѝ бидат обезбедени средства за лична и заедничка потрошувачка на работниците, како и средства за проширување на материјалната основа на трудот според нејзиниот придонес во заедничките резултати од трудот.

Мерилата за утврдување на средствата за лична и заедничка потрошувачка на работниците и на придонесот во заедничките резултати на трудот се одредуваат со договор во согласност со единствените начела за здружување на средствата утврдени со сојузен закон, како и со самоуправна спогодба и општествен договор за овие мерила.

Со здружување на средства не можат да се стекнат никакви сопственички или други трајни права. Правото на учество во доходот на друга организација по основ на здружување на средства гасне, кога, во согласност со единствените начела за здружување на средствата и во согласност со договорот, се вратат односно амортизираат средствата со чие здружување е стекнато ова право. Други заемни права и обврски по основ на здружување на средства се остваруваат согласно со договорот.

4. Организациите на здружениот труд можат средствата на општествената репродукција да ги вложуваат во странство и да се користат со средства на странски лица, под условите и во границите утврдени со сојузен закон.

Правата на странското лице над средствата што ги вложува во организацијата на здружениот труд во земјата не можат по склучувањето на договорот да се намалат со закон или со друг акт.

5. Заради проширување на материјалната основа на трудот, организациите на здружениот труд можат да собираат парични средства од граѓаните и да им обезбедат, покрај враќањето на овие средства, и надоместок за вложените средства во вид на камата или и други погодности.

6. Меѓусебните кредитни односи на организациите на здружениот труд и нивните односи со други лица во рамките на кредитниот систем се уредуваат во согласност со единствените начела утврдени со сојузен закон.

Со договорите за меѓусебните кредитни односи меѓу организациите на здружениот труд и за нивните односи со други лица во рамките на кредитниот систем не можат покрај обврските за условите за користење и враќање на кредитот во границите одредени со закон, да се утврдуваат и други обврски со кои се ограничуваат правата на работниците утврдени со уставот.

7. Заради остварување на заедничките интереси во обезбедувањето на парични средства за вршење и проширување на својата дејност, организациите на здружениот труд, самоуправните ин-

тересни заедници, општините и Републиката можат со договор да основаат банки како посебни организации на здружениот труд за вршење на кредитни и други банкарски работи.

Организациите на здружениот труд, самоуправните интересни заедници, општините и Републиката, како и други општествени правни лица што ги здружуваат своите средства во банка, управуваат со работите на банката согласно со договорот за основање на банката и со статутот на банката што се донесува во согласност со тој договор.

Средствата што ги остварува банката со своето работење, по издвојувањето на делот за задоволување на личните и заедничките потреби на работниците што работат во банката и за унапредување на материјалната основа на нивниот труд, се распределуваат меѓу општествените правни лица што ги здружиле своите средства во банката, согласно со статутот на банката.

Од делот на средствата што се здружуваат во банката и од делот на распределените средства остварени со работењето на банката, се образува резервен фонд на банката.

Средствата што се распределуваат од доходот на банката можат да се оданочуваат само како приход на лицата на кои им се распоредени и врз основа на прописите и во корист на општествено-политичката заедница на која и се плаќа данок од доходот на тие лица.

Работењето на банките што се однесува на собирањето на штедните влогови на граѓаните, на правата и обврските на банките во врска со тоа работење, како и правата на граѓаните врз основа на своите штедни влогови, покрај договорената камата, да стекнуваат и други права, се уредуваат со закон, во согласност со единствените начела на кредитниот систем.

8. Организациите на здружениот труд, интересните заедници, општините и Републиката и другите општествени правни лица што ги здружуваат своите средства во осигурителни и во други парични организации, имаат во поглед на управувањето со тие организации и во поглед на распределбата во начело исти права како и општествените правни лица што ги здружуваат своите средства во банка.

Правата на граѓаните — осигуреници на учество во управувањето, како и другите нивни права, се утврдуваат со статутот во согласност со закон.

Организациите на здружениот труд, интересните заедници, општините и Републиката и другите општествени правни лица имаат во организациите на здружениот труд што се занимаваат, освен со други дејности, и со банкарско или слично работење заради стекнување на доход, во начело исти права како и општествените правни лица што здружуваат средства во банка, и тоа во делот што се однесува на тоа работење.

Основањето и работењето на организациите на здружениот труд што се занимаваат со работи на прометот на стоки и услуги се уредува во согласност со начелата на здружениот труд и самоуправувањето, на меѓусебното влијание врз деловната политика во рамките на нивната соработка со производните и други организации, на заедничкото преземање на ризик и на заедничката одговорност за проширување на материјалната основа и за зголемување на продуктивноста на трудот во производството и во стоковниот промет, како и на соодветното учество во доходот остварен со оваа соработка.

9. За развивање на меѓусебна соработка, усогласување на своите планови и развојни програми, за подигање продуктивноста на трудот и организирано застапување на интересите, како и за извршување на други работи од заеднички интерес, организациите на здружениот труд можат да се здружуваат во комори и други видови здружувања.

Со закон може да се пропише задолжително здружување на организациите на здружениот труд во комори, условите за формирање и начелата за нивната организација.

10. Со закон може да се предвиди задолжително здружување на работните организации во деловни заедници кога тоа го бара технолошкото единство на системот во одделни области и ако е тоа од интерес за Републиката.

11. Со овој амандман се заменува член 45 став 4 од Уставот.

АМАНДМАН XX

1. Со самоуправна спогодба работниците на основните и други организации на здружениот труд и интересните заедници ги усогласуваат меѓусебните интереси во општествената поделба на трудот и во општествената репродукција, ги утврдуваат основите и критериумите според кои тие ги усогласуваат своите посебни интереси со заедничките интереси и ги утврдуваат меѓусебните права и одговорности и мерките за нивното остварување.

Самоуправната спогодба ја обврзува организацијата на здружениот труд и интересната заедница што ја склучила или пристапила кон неа.

Основните и други организации на здружениот труд и интересните заедници што сметаат дека со самоуправна спогодба на други организации на здружениот труд се повредени нивните интереси, можат да поведат постапка за преиспитување на самоуправната спогодба на начин утврден со закон.

2. Со општествен договор организациите на здружениот труд и нивните општи асоцијации, интересните заедници, општините, Републиката, синдикатите и други општествено-политички организации и други самоуправни и општествени организации обезбедуваат и остваруваат самоуправно усогласување и уредување на општествено-економските и други односи од заеднички или општ интерес.

Општествениот договор ги обврзува организациите и заедниците што го прифатиле.

Општините и Републиката, во рамките на своите права и должности, можат со закон односно со друг општ акт да утврдат дека општествениот договор е општо задолжителен.

3. Постапката за склучување и спроведување на самоуправната спогодба и на општествениот договор се засновува врз начелата на јавност и рамноправност на учесниците на спогодувањето и договарањето.

Со самоуправната спогодба и со општествениот договор се утврдуваат мерките за нивното спроведување и материјалната и општествената одговорност на учесниците на спогодувањето и договарањето.

4. Со закон може да се пропише обврска за започнување постапка за склучување на самоуправни спогодби и општествени договори и да се утврдат начелата на таа постапка.

АМАНДМАН XXI

1. Се гарантира слободата на самостојниот личен труд со средства на трудот во сопственост на граѓаните кои вршат земјоделска, занаетчиска, угостителска, туристичка, превозничка, како и со закон определена друга стопанска или нестопанска дејност, кога вршењето на дејноста со личен труд одговара на начинот, материјалната основа и можностите на личниот труд.

Работните луѓе што вршат таква дејност имаат во начело иста општествено-економска положба и во основа исти права и обврски како и работните луѓе во организациите на здружениот труд.

Со закон се уредуваат условите за вршење на дејност со самостоен личен труд со средства во сопственост на граѓаните и сопственичките права над средствата на трудот и на деловните простории за вршење дејности со личен труд, во согласност со правата на граѓаните гарантирани со уставот.

2. Работните луѓе кои самостојно вршат дејност со личен труд можат, согласно со договорот и законот, меѓусебно да го здружуваат својот труд и своите средства на трудот во задруги и во слични организации и во нив заеднички да располагаат со доходот од заедничкиот труд.

Работните луѓе кои самостојно вршат дејност со личен труд можат, согласно со договорот и законот, својот труд и средствата на трудот да ги здружуваат со организации на здружениот труд во различни облици на кооперација и во други видови деловна соработка и, во рамките на таа соработка, да учествуваат во управувањето со заедничките работи и во распределбата на доходот остварен со оваа соработка.

Работните луѓе кои со личен труд самостојно вршат уметничка или друга културна, истражувачка, професионална, спортска или друга слична дејност можат, согласно со договорот и законот, својот труд да го здружуваат со организации на здружениот труд во различни облици на деловна соработка и во рамките на таа соработка да учествуваат во управувањето со заедничките работи и во распределбата на доходот остварен со оваа соработка.

3. Работните луѓе кои самостојно вршат дејност со личен труд можат, кога за вршење на таквата дејност е потребен дополнителен труд на други лица, да запослуваат други лица врз основа на договор во обем определен со закон.

Договорот за запослување го склучуваат работните луѓе кои запослуваат работници и овие работници во согласност со колективниот договор што го склучуваат синдикалната организација и соодветната комора односно друга општа асоцијација во која се претставени работните луѓе кои самостојно вршат дејност со личен труд. Со тој колективен договор на овие работници им се обезбедуваат права сходно со одредбите на точка 3 став 2 и 3 и точка 5 од Амандманот XVIII.

4. Работниот човек кој самостојно врши дејност со личен труд може својот труд и средствата на трудот да ги здружува со трудот на други лица во посебни организации на здружениот труд што се утврдуваат со закон.

Работниот човек кој го здружува својот труд и средствата на трудот со трудот на други лица може, врз основа на сопственичкото право, самостојно да располага само со оној дел од доходот остварен во посебната организација на здружениот труд кој му припаѓа по основ на средствата вложени во оваа организација над кои има право на сопственост, а во согласност со начелата што важат за здружување на трудот и на општествените средства во организациите на здружениот труд.

Другиот дел од доходот, по издвојување на личните доходи на здружените работници и на работниот човек кој го здружил со нив својот труд и средствата на трудот, а кои им припаѓаат врз основа на трудот, е општествена сопственост и тие управуваат и располагаат со него согласно со уставните начела за самоуправувањето.

На работниот човек кој својот труд и средствата на трудот ги здружува со трудот на други лица во посебна организација на здружениот труд, му се гарантира правото на сопственост над средствата што ги внел во организацијата, како и правото, согласно со договорот и со законот, да раководи со работењето на организацијата и да учествува во остварувањето на доходот врз основа на резултатите од неговиот труд и по основ на вложените средства во оваа организација над кои има право на сопственост.

5. Со закон се одредува кога самостојното вршење на дејноста со личен труд со користење на дополнителен труд на други лица од точка 3 на овој амандман, кој ги надминува границите на дозволеният со закон дополнителен труд на други лица, мора да се организира како посебна организација на здружениот труд според начелата од точка 4 на овој амандман.

6. Земјоделските производители кои својот труд и своите средства на трудот ги здружуваат во задруга или слична организација управуваат со задругата, односно сличната организација и во нив заеднички располагаат со доходот од заедничкиот труд.

На работниците што работат во организациите од претходниот став им припаѓаат врз основа на нивниот труд, според договорот во согласност со уставот и законот, определени права во управувањето со организацијата и располагањето со доходот остварен во неа.

Земјоделските производители кои својот труд и средствата на трудот ги здружуваат со организации на здружениот труд, задруги или слични организации во различни видови на кооперација и други видови на деловна соработка, во рамките на таа соработка, учествуваат рамноправно со членовите на работната заедница на организацијата во управувањето со заедничките работи и соодлучуваат за распределбата на заеднички остварениот доход.

Задругите и другите слични организации во кои земјоделските производители го здружуваат својот труд и средствата на трудот со трудот на други лица, се организираат како посебни организации на здружениот труд во согласност со точка 5 од овој амандман.

Земјоделските производители го задржуваат правото на сопственост врз средствата што ги здружуваат во задруга или друга слична организација, доколку со договорот не е поинаку одредено.

За отуѓување на средствата создадени со заеднички труд на земјоделските производители, за здружување во задруга или слична организација или за нејзино припојување кон друга организација односно за ликвидација на оваа организација е потребна согласност на здружените земјоделски производители.

7. Со закон може да се утврди дека во ридско-планинските краишта најголемата површина на обработливо земјоделско земјиште по домаќинство на кое земјоделците имаат право на сопственост, може да биде поголема од површината утврдена во член 19 став 2 од Уставот на СРМ.

8. Со овој амандман се заменуваат член 17 и член 43 став 1, 2 и 3 од Уставот.

АМАНДМАН XXII

1. Дејностите односно работите што се неопходен услов за задоволување на секојдневните основни потреби за живот и работа на граѓаните и на другите корисници, како и дејностите односно работите што се од посебно значење за Републиката (комунални дејности, производство и пренос на електрична енергија, ПТТ сообраќај, железнички сообраќај, изградба и одржување на патите и водостопанска дејност) се од посебен општествен интерес.

Организациите на здружениот труд што вршат дејности или работи од посебен општествен интерес се должни да обезбедат трајно и непречено вршење на дејностите односно на услугите, а во случај на прекин или нередовно вршење на дејноста односно на услугата се должни да им ја надоместат на корисниците штетата, кога е тоа предвидено со закон.

2. Начинот и условите на вршење на дејностите односно работите од посебен општествен интерес и меѓусебните права и обврски на организациите на здружениот труд што ги вршат тие дејности односно работи и корисниците на нивните услуги се утврдуваат со општествен договор меѓу организациите на здружениот труд, интересните заедници и корисниците на услугите, општината или Републиката, односно со самоуправни спогодба.

Ако надлежниот орган на Републиката врз основа на закон, односно општината врз основа на свој пропис определи дека организацијата на здружениот труд е должна дејноста односно работите

да ги врши на сите или на определени корисници по цена која е пониска од цената формирана според пропишаните мерила односно од пазарната цена, општината односно Републиката е должна да изврши соодветно надоместување на организацијата на здружениот труд. Висината и начинот на ова надоместување се утврдува со меѓусебен договор.

3. Како дејности од посебен општествен интерес се и дејностите од областа на образованието, науката, културата, јавното информирање, заштитата на здравјето, социјалната заштита и другите општествени служби.

Начинот и условите на вршењето на дејностите од претходниот став се уредува со закон.

4. Со закон можат да се прогласат за дејности од посебен општествен интерес и други дејности.

5. Со закон и со пропис на општината можат да се предвидат посебни права и должности на Републиката и општината и на нивните органи во поглед на надзорот над вршењето на дејноста односно работата од посебен општествен интерес.

АМАНДМАН XXIII

1. Заеднички општествен интерес на граѓаните, организациите на здружениот труд, општините и Републиката е да се обезбедат услови за најцелесходно искористување и зачувување на природата и природните богатства, заштита на земјиштето од ерозија и, напоредно со стопанскиот и општествениот развој, да се создаваат услови за рационален просторен распоред на населбите, стопанските и другите објекти, како и за спречување на штетните последици за здравјето и животот на луѓето предизвикани со современиот начин на производство, технологија и промет.

Со закон се уредува спречувањето на загадувањето на воздухот, водата и земјиштето, спречувањето на штетната бучава и заштитата на животинскиот и растителниот свет.

2. Рентата што се создава на земјиштето со вложување на општествени средства за негово користење за градежни, комунални или стопански намени му припаѓа на општеството и, по правило, се користи за уредување на просторот.

Рентата се утврдува, се зафаќа и се насочува со прописи на општините донесени врз основа на закон.

3. Со закон може да се уредува зафаќање и насочување на другите видови рента што не е резултат на вложувања на сопствениците или корисниците на недвижностите (рудно богатство, шуми, води).

АМАНДМАН XXIV

1. Заради остварување на единството на југословенскиот пазар, Социјалистичка Република Македонија на својата територија обезбедува:

— на организациите на здружениот труд, на нивните здруженија и на работните луѓе рамноправни услови за вршење на нивните дејности и за стекнување на доход, како и за основање и здружување на тие организации;

— слободно движење и здружување на трудот и на средствата на репродукцијата и слободна размена на стоки и други услуги, научни резултати и стручни искуства;

— слободен натпревар на пазарот, самоуправно спогодување и општествено договарање заради унапредување на производството и прометот и интегрирање на општествениот труд;

— спречување да се стекнат предимства врз основа на монопол на пазарот и други општествено и економски неоправдани предимства;

— слободно запослување на граѓаните под истите услови што важат во местото на запослувањето;

— признавање на правата по основ на трудот без оглед на тоа каде се стечени во СФРЈ.

2. Противуставен е секој акт и секое дејство што се спротивни на точка 1 од овој амандман.

АМАНДМАН XXV

1. Заради обезбедување на општи услови за општествениот и економскиот развој, врз основа на заеднички утврдените и усогласени интереси на сите фактори на општествениот и економскиот живот по пат на самоуправни спогодби и општествени договори, Републиката го насочува општиот развој, го усогласува развитокот на стопанството и општествените дејности и се грижи за усогласување на развитокот на сите подрачја на Републиката, и за таа цел донесува општествени планови и програми.

Со општествениот план и програмите за развој, Републиката ги утврдува и вкупните биланси и основните пропорции во распределбата на општествениот производ и презема други мерки на економската политика заради остварување на општествениот план.

2. Заради спроведување на економската политика и остварување на општествениот план, републичките органи во рамките на своите овластувања, донесуваат прописи и мерки кои се неопходни за усогласување на односите помеѓу одделни дејности, за остварување на политиката за распределба на општествениот производ, за примена на мерките и прописите за единствениот пазар, за унапредување на одделни стопански области, за остварување на кредитно-монетарната политика и политиката на цени, како и мерки за отстранување на пореметувањата на пазарот и за спречување создавањето на монополи или други односи насочени кон стекнување на материјални или други предности што не се засновани врз начелата на рамноправни односи во работењето, или со кои се нарушуваат самоуправните права и рамноправноста на другите организации на здружениот труд, или се нанесува штета на општите општествени интереси.

Надлежните републички органи подготвуваат и им ставаат на располагање на организациите на здружениот труд информации неопходни за планирањето.

3. Заради остварување на плановите на општествено-економскиот развој, Републиката, во рамките на своите права и должности, пропишува одредени кредитно-монетарни мерки и ја насочува употребата на средствата на Народната банка на Македонија и заштедите на граѓаните.

Во остварувањето на развојната политика на Републиката можат да се пропишуваат даночни олеснувања и ослободувања.

4. Организациите на здружениот труд можат, заради остварување на целите утврдени во општествениот план, да здружуваат средства на општествената репродукција за учество во финансирањето на:

- изградбата и одржувањето на сообраќајните, енергетските, водостопанските и други стопански објекти од значење за Републиката;
- развојот на недоволно развиените краишта;
- обезбедувањето на стоковни резерви;
- научно-испитувачката дејност;
- развојот на одделни општествени дејности од значење за Републиката;

— помагањето на организациите на здружениот труд од значење за Републиката кои трајно ќе се најдат во тешки економски услови.

Здружувањето на овие средства се врши со самоуправно спогодување и општествено договарање. Доколку не се постигне општествен договор за здружување на средствата, а Собранието, откако оцени дека е тоа од општ општествен интерес и дека одредени цели не можат да се остварат на друг начин, ќе донесе закон за здружување на средствата. Овој закон се донесува со мнозинство гласови на сите пратеници на надлежните собори на Собранието, по редовна постапка.

Со општествениот договор, самоуправната спогодба или со законот за здружување на средствата се утврдуваат изворите и намената и се пропишува начинот на управувањето, располагањето и учест-

вото на делегираните претставници на организациите на здружениот труд во управувањето со здружените средства.

Собранието, во согласност со развојната политика на Републиката, ја следи употребата на средствата и врши надзор над таа употреба.

5. Со овој амандман се заменува член 110 од Уставот.

АМАНДМАН XXVI

1. Народната банка на Македонија како уставна на единствениот монетарен систем на Југославија, во рамките на заедничката емисиона политика, ги утврдува условите и начинот на користење на паричните средства во Републиката и презема други мерки за остварувањето кредитната политика на Републиката.

Народната банка на Македонија, во рамките на своите права и должности, е одговорна за стабилноста на валутата, за општата ликвидност на плаќањето и за спроведување на заеднички утврдната монетарна политика.

2. Народната банка на Македонија самостојно ги применува мерките со кои се остваруваат целите и задачите на кредитно-монетарната политика. Деловните банки се должни да се придржуваат кон одлуките што ги донесува Народната банка на Македонија заради остварувањето на таа политика.

3. Народната банка на Македонија во согласност со закон врши одредени финансиско-технички работи за општествено-политичките заедници.

4. Со работите на Народната банка на Македонија раководат Гувернерот и Советот на Народната банка на Македонија, што ги именува Собранието.

Гувернерот и Советот за работата на Банката одговараат пред Собранието.

5. Статусот на Народната банка на Македонија се утврдува со закон.

АМАНДМАН XXVII

1. Службата на општествено книговодство врши, во согласност со законот, евиденција и информативно-аналитички работи за располагањето со општествените средства, како и контрола на располагањето со тие средства и контрола на извршувањето на обврските што со закон или пропис донесен врз основа на закон, со самоуправни спогодба или со општествен договор, се востановени за корисниците на општествените средства. Таа го следи користењето на општествените средства и извршувањето на општествените обврски и за тоа ги известува организациите на здружениот труд, органите на Републиката и на општините, како и другите корисници на општествени средства и укажува на потребата за преземање соодветни мерки.

Работите на платниот промет во Републиката ги врши Службата на општествено книговодство, во согласност со сојузен закон.

2. Службата на општественото книговодство соработува со организациите на здружениот труд и со другите корисници на општествени средства во организирањето на нивната внатрешна контрола на финансиското и материјалното работење.

Службата на општественото книговодство може да се задолжи со закон да врши и други задачи.

Службата на општественото книговодство работи според законот и во извршувањето на работите од својата надлежност е самостојна.

АМАНДМАН XXVIII

1. Заради задоволување на општите општествени потреби што ги остваруваат во општината односно во Републиката работниците плаќаат од доходот на основната организација на здружениот труд или од своите лични доходи даноци, а гра-

ѓаните од своите лични доходи и од другите приходи од имоти и имотни права плаќаат даноци, такси и други давачки.

2. Системот, изворите и видовите даноци, такси и други давачки се утврдуваат со закон.

Работните луѓе, граѓаните и основните организации на здружениот труд учествуваат во задоволувањето на општите општествени потреби според принципот оној што остварува поголем доход сразмерно повеќе да учествува во задоволувањето на тие потреби.

3. Општините и Републиката самостојно ја утврдуваат висината на даноците, таксите и другите давачки што според законот се нивни приходи и располагаат со нив.

За изедначување условите на стопанисување и за усогласен развој на Социјалистичка Република Македонија, Републиката, општините и самоуправните интересни заедници ги усогласуваат обврските на организациите на здружениот труд, работните луѓе и граѓаните.

4. Заради обезбедување во основа еднакви услови и можности за стопанисување на работните луѓе и на основните организации на здружениот труд во работењето и во распределбата на општествениот производ и заради остварување на материјалните односи што се утврдени со општествениот план, или кога тоа го бараат интересите на народната одбрана или други вонредни потреби во Републиката, со закон може да се пропише:

— граници до кои општините и интересните заедници можат да ги утврдуваат своите приходи од доходот на организациите на здружениот труд и од данокот на промет и услуги;

— обврска на организациите на здружениот труд, интересните заедници, општините и Републиката, да образуваат резервни општествени средства;

— привремена забрана во располагањето со определени општествени средства од страна на интересните заедници, општините и Републиката; и

— интересните заедници, општините и Републиката определени свои средства да го орочуваат за цели определени со закон.

5. Со меѓусебни договори со другите републики и автономните покраини, Социјалистичка Република Македонија ги усогласува основите на даночната политика и даночниот систем, кога е тоа нужно за обезбедување на единството и стабилноста на југословенскиот пазар.

6. Со овој амандман се заменуваат член 81 став 1 од Уставот и одредбите на точка 4 од Амандманот XII.

АМАНДМАН XXIX

1. Социјалистичка Република Македонија ги има следните права и должности:

1) го штити суверенитетот и уставниот поредок;

2) обезбедува услови за остварување и развој на самоуправните социјалистички општествени односи;

3) обезбедува заштита и услови за остварување на слободите и правата на човекот и граѓанинот; се грижи за остварување правата на работните луѓе утврдени заради обезбедување на нивната социјална сигурност и стабилност;

4) ги штити самоуправните права на организациите на здружениот труд, самоуправните интересни заедници и другите самоуправни организации и на општините и се грижи за нивното остварување;

5) го обезбедува остварувањето на рамноправноста на македонскиот народ, народностите и етничките групи и припадниците на другите народи на Југославија;

6) ја утврдува општата политика за усогласен стопански и општествен развој на Републиката и за развојот на недоволно развиените краишта, како и се грижи за нејзиното остварување;

7) се грижи за усогласеноста на правниот систем на Републиката;

8) обезбедува уставност и законитост;

9) го остварува учеството и одговорноста на Републиката во утврдувањето и спроведувањето на политиката на федерацијата;

10) соработува со органите и организациите на другите социјалистички републики и на социјалистичките автономни покраини;

11) соработува со органи и организации на други држави и со меѓународни органи и организации; се грижи за остварувањето на интересите на Републиката во областа на односите со странство и во меѓународната политика, во рамките на заеднички утврдена надворешна политика и меѓународните договори на СФРЈ; ја усогласува и насочува соработката на општините, организациите на здружениот труд и другите самоуправни организации со соодветните странски и меѓународни органи и организации и со административни единици на странски држави;

12) ја поттикнува и помага соработката на општинските собранија и нивните органи, организациите на здружениот труд и другите самоуправни организации, интересните заедници стручните и другите здруженија со соодветните органи и организации на другите социјалистички републики и на социјалистичките автономни покраини;

13) ја организира државната безбедност и ја насочува нејзината работа;

14) се грижи за организирањето на јавната безбедност во Републиката и ја усогласува работата на службите за јавна безбедност на општините;

15) се грижи за функционирањето на општествената самозаштита;

16) ја организира народната одбрана;

17) ја врши судската функција и го организира правосудството;

18) ја обезбедува посебната заштита на борците од Народноослободителната војна, воените инвалиди и семејствата на паднатите борци; заштитата на борците од Илинденското востание и другите национално-ослободителни борби на Македонија; заштитата на борците за демократски права и слободи и на учесниците во антифашистичката борба на жртвите од фашистичкото насилство и трудовите и другите инвалиди;

19) ги обезбедува основните права од социјалната заштита;

20) се грижи за рационалното искористување на просторот, за урбанистичкото уредување и за заштитата на природата;

21) се грижи за развитокот и единството на системот на воспитувањето и образованието и за изедначувањето на условите за образование во Републиката; учествува во обезбедувањето на услови за развитокот на одделни видови средно образование; учествува во обезбедувањето на услови за развитокот на високото школство;

22) се грижи и учествува во обезбедувањето на услови за развитокот на науката и научно-испитувачката работа;

23) се грижи и учествува во обезбедувањето на услови за развитокот на културата, а учествува во обезбедувањето на услови за унапредување на културните дејности од општ интерес за Републиката;

24) се грижи за развитокот на здравствената заштита и презема мерки од општ интерес за Републиката во оваа област;

25) се грижи за развитокот на физичката култура;

26) се грижи за развитокот на техничката култура;

27) се грижи за развитокот на социјалната заштита;

28) се грижи за развитокот на детската заштита;

29) се грижи за развитокот на општествените средства за јавно информирање;

30) основа републички органи и организации од општ интерес за Републиката и се грижи за нивното функционирање;

31) се грижи за извршувањето на републичките и сојузните закони и други прописи на подрачјето на Републиката и, доколку е овластена со закон, непосредно ги извршува;

32) врши и други права и должности утврдени со уставот.

2) Правата и должностите на Социјалистичка Република Македонија ги остваруваат републичките органи и организации во рамките на нивната надлежност определена со Уставот на СРМ и со законите.

3. Во остварувањето на правата и должностите на Републиката учествуваат и општините во согласност со Уставот на СРМ.

4. Во остварувањето на своите права и должности Републиката се потпира на соработката со општествено-политичките организации, организациите на здружениот труд и другите самоуправни организации.

5. Со овој амандман се заменува член 109 од Уставот.

АМАНДМАН XXX

1. Во остварувањето на правата и должностите на Републиката утврдени со Уставот на СРМ, републичките органи ја утврдуваат политиката и донесуваат закони и други акти.

2. За уредување на работи од заеднички интерес за работните луѓе и граѓаните, Собранието донесува закони што се однесуваат на:

1) системот на општественото планирање, општествениот план на Републиката, системот на регионалниот развој, развојот на недоволно развиените краишта и кредитирањето на нивниот побрз развој, како и мерките за остварување на политиката за општествениот развој на Републиката; системот на просторното и урбанистичкото планирање; насочувањето на распределбата на доходот во организациите на здружениот труд; работните односи и заштитата при работата; самостојниот личен труд со средства на трудот во сопственост на граѓаните; правната положба на организациите на здружениот труд и условите за вршење на определени дејности; задолжителното здружување во комори, како и во деловни заедници кога тоа го бара технолошкото единство на системот во одделни области и ако е тоа од интерес за Републиката; републичките стоковни резерви заради обезбедување потребите на Републиката во случај на војна и во други вонредни прилики или заради обезбедување стабилноста на пазарот во случај на поголеми распродаји на пазарот;

2) финансирањето на Републиката и општините; придонесите, даноците, таксите и другите давачки; системот на буџетите и јавните зајмови; републичките фондови; Народната банка на Македонија; службата на општествено книговодство во Републиката; кредитниот и банкарскиот систем; системот на осигурување на имотот и лицата;

3) користењето на земјиштето, шумите и другите природни богатства и природните сили; ловот и риболовот; заштитата од загадување на воздухот, водата и земјиштето, спречувањето на штетната бука; заштитата на животинскиот и растителниот свет; рударството, електростанството и водостопанството; премерот и катастарот на земјиштето; патиштата, превозот со моторни и запрежни возила во патниот сообраќај; железничкиот, воздушниот, ПТТ и радиосообраќајот; пловидбата по езерата; изградбата на инвестициони објекти и надзорот врз нив; угостителството и туризмот; занаетчиските дејности;

4) народната одбрана и подготвувањето на општонародниот отпор; државната и јавната безбедност и општествената самозаштита;

5) републичкото државјанство; празниците и одликувањата на Социјалистичка Република Македонија; употребата на знамињата; амнестијата и помилувањето;

6) основите на изборниот систем во организациите на здружениот труд, во другите самоуправни организации и во интересните заедници, изборот и отповикувањето на членовите на Претседателството на СФРЈ од Социјалистичка Република Македонија, на пратениците и одборниците; републичкиот референдум;

7) организацијата на републичките органи, правата на работниците од трудот и по основ на трудот во републичките органи и организации што вработуваат од општ интерес за Републиката; самоуправувањето во овие органи и организации; образувањето или укинувањето на општини и определувањето и менувањето на нивните граници;

8) сопственичките и другите имотно-правни односи; договорните и другите облигациони односи; правото на сопственост на стан и основите на станбените односи; наследството; експропријацијата; прсметот на недвижности;

9) судовите; јавното обвинителство; јавното правобранителство; адвокатурата; правното застапување и другите видови на правна помош; арбитражата;

10) кривичната одговорност, кривичните дела, одговорноста за стопански престапи и за прекршоци што според Уставот на СФРЈ не ги утврдуваат сојузните органи; системот на прекршоците; извршувањето на санкциите за кривични дела, стопански престапи и прекршоци;

11) бракот, семејството и старателството;

12) системот и организацијата на воспитувањето и образованието; стручните називи и академските титули; нострификацијата на дипломи стекнати во странство; системот и организацијата на научно-испитувачката работа;

13) системот на организацијата на културните дејности, сценско-уметничките дејности; изградбата на јавните споменици, заштитата на културните споменици, музејскиот, библиотечниот и архивскиот материјал; системот на физичката и техничката култура; издавачката дејност, филмот, печатот, радиодифузијата и другите средства за јавно информирање;

14) системот и организацијата на здравствената и социјалната заштита; основните права од социјалната заштита; детската заштита; системот на здравственото, пензиското и инвалидското осигурување;

15) заштитата на животот и здравјето на луѓето од заразни болести чие спречување и сузбивање е од интерес на Републиката; заштитата на добитокот и растенијата од болести и штетници чие спречување и сузбивање е од интерес на Републиката; производството на лекови и отрови, ускладиштувањето и заштитата од западни течности, гасови, експлозивни и радиоактивни материјали и превозот на овие материјали;

16) посебната заштита на борците од Народно-ослободителната војна, воените инвалиди и семејствата на паднатите борци; заштитата на борците од Илинденското востание и другите национално-ослободителни борби на Македонија; заштитата на борците за демократски права и слободи и на учесниците во антифашистичката борба, на жртвите од фашистичкото насилство и трудовите и другите инвалиди;

17) собирањето и обработката на статистички и други податоци од интерес на Републиката;

18) здружувањето на граѓаните, јавните собири и јавните приредби; слободата на движењето и населувањето; пријавувањето на живеалиштето и бораиштето;

19) правната положба на верските заедници;

20) безбедноста на патниот, железничкиот и езерскиот сообраќај;

21) заштитата од пожари и од елементарни непогоди;

22) матичните книги, личните имиња и личните карти;

23) заверката на потписи, ракописи и преписи;

24) набавувањето, поседувањето, носењето, испробувањето и обележувањето на оружје и муниција;

25) игрите на среќа.

Собранието може со закон да уредува и други работи што се од заеднички интерес за работните луѓе и граѓаните. Овие закони се донесуваат со мнозинство гласови на сите пратеници на надлежните собори на Собранието, по редовна постапка.

3. Собранието, во рамките на правата и должностите на Републиката, донесува закони и во областите што се уредени со сојузен закон.

Собранието може да донесува закони ако е тоа од интерес за остварувањето на правата и должностите на Републиката и во областите што се уредуваат со сојузен закон, ако таков закон не е донесен.

4. Односите за кои во одредбите на Уставот на СРМ е предвидено да се уредуваат со сојузен закон, ќе се уредуваат со републички закон, доколку според Уставот на СФРЈ не се право и должност на федерацијата.

5. Во областите што се уредени со републички закон општините, во рамките на своите права и должности, можат да донесуваат прописи заради уредување на одделни прашања што не се уредени со законот. Овие прописи мора да бидат во согласност со законот.

Општините можат со закон да бидат овластени да донесуваат прописи за извршување на одделни закони или на одделни нивни одредби.

6. Со закон можат да се утврдат општи начела во следните области во кои работните луѓе и граѓаните самостојно ги уредуваат односите во општината, месната заедница, самоуправните интересни заедници и во организациите на здружениот труд:

1) организацијата на општественото самоуправување во општината;

2) организацијата на самоуправните интересни заедници во областа на образованието, науката, културата, здравството, детската заштита и во другите општествени дејности;

3) урбанистичкото уредување на населбите;

4) доделувањето, уредувањето и употребата на градежно земјиште;

5) уредувањето и користењето на земјиштето и доброта во општа употреба;

6) функционирањето и управувањето на комуналните работни организации;

7) станбената изградба, нејзиното финансирање и управувањето (стопанисувањето) со становите;

8) референдумот во општината, месната заедница, самоуправните интересни заедници и во организациите на здружениот труд.

Собранието може со закон да утврди општи начела и по други прашања кои работните луѓе и граѓаните самостојно ги уредуваат во општината, месната заедница, самоуправните интересни заедници и организациите на здружениот труд. Овие закони се донесуваат со мнозинство гласови на сите пратеници на надлежните собори на Собранието.

Законот со кој се утврдуваат општи начела не се применува непосредно.

7. Одлуките и другите општи акти што општините, месните заедници, самоуправните интересни заедници и организациите на здружениот труд ги донесуваат за уредување на работите од точка 6 на овој амандман мора да бидат во согласност со општите начела утврдени со законот.

8. Во рамките на правата и должностите утврдени со Уставот на СРМ, републичките органи ја утврдуваат политиката на извршувањето на републичките закони и на другите општи акти на Собранието, го следат нивното извршување и вршат други политичко-извршни и управни работи.

Републичките органи, во рамките на правата и должностите на Републиката утврдени со Уставот на СРМ, непосредно одговараат за извршува-

њето и применувањето на републичките закони и на другите републички прописи, како и за извршувањето и применувањето на сојузните закони и на другите сојузни прописи во областите во кои сојузните органи не се непосредно одговорни.

9. Со овој амандман се заменуваат членовите 115, 116 став 1 и 117 став 1 од Уставот и точка 1 на Амандманот XII.

АМАНДМАН XXXI

1. Предлог да се пристапи кон измена на Уставот на СФРЈ, Собранието утврдува на заедничка седница на сите собори, со мнозинство гласови од сите пратеници на Собранието.

Иницијатива за поднесување предлог од Собранието да се пристапи кон измена на Уставот на СФРЈ може да поднесе секој собор на Собранието, Извршниот совет или најмалку триесет пратеници.

2. Одлука за давање согласност на предлогот да се пристапи кон измена на Уставот на СФРЈ, Собранието донесува на заедничка седница на сите собори.

Одлуката за давање согласност на предлогот да се пристапи кон измена на Уставот на СФРЈ е усвоена ако за неа гласаат две третини од сите пратеници на Собранието.

3. Нацртот на измената на Уставот на СФРЈ го претресуваат и мислење по него даваат сите собори на Собранието на посебни седници.

Мислењето по нацртот на измената на Уставот на СФРЈ соборите го утврдуваат во истоветен текст.

4. Одлука за давање согласност на текстот на измената на Уставот на СФРЈ, прифатен во Сојузната скупштина, Собранието донесува на заедничка седница на сите собори.

Одлуката за давање согласност на текстот на измената на Уставот на СФРЈ е усвоена ако за неа гласаат две третини од сите пратеници на Собранието.

АМАНДМАН XXXII

1. Собранието дава согласност по работите за кои одлучува Сојузната скупштина врз основа на согласност на собранијата на републиките и покраините.

2. Ставот на Републиката по предлозите на актите од став 1 и 2 на точка 1 од Амандманот XXXIII на Уставот на СФРЈ го изнесува Извршниот совет, во согласност со општата политика на Собранието.

Ако Собранието претходно не утврдило политика по определено прашање, Извршниот совет ќе му предложи на Собранието да го разгледа тоа прашање и да му даде насоки за став по тоа прашање.

Собранието може по своја иницијатива да разгледа секое прашање или предлог на акт од став 1 и 2 на точка 1 од Амандманот XXXIII на Уставот на СФРЈ и да утврди став по нив.

3. Ставот на Републиката по прашањата за кои одлучуваат сојузните органи на управата врз основа на усогласени ставови со надлежните републички и покраински органи го изнесува надлежниот републички орган на управата, во согласност со политиката на Собранието и со ставовите и заклучоците на Извршниот совет.

4. За обезбедување учество на Републиката во постапката за усогласување на ставовите по прашањата од Амандманот XXXIII на Уставот на СФРЈ и за следење спроведувањето на политиката и извршувањето на прописите по тие прашања, Извршниот совет може да се договори со Сојузниот извршен совет и со извршните совети на републиките и на покраините за образување на меѓурепублички комитети за одделни области.

Членовите на меѓурепубличките комитети од Републиката ги делегира Извршниот совет.

Ако определено прашање за кое органите на федерацијата одлучуваат врз основа на усогласени ставови со надлежните републички и покраински органи спаѓа во областа за која е образуван меѓурепублички комитет, ставот за тоа прашање го изнесуваат претставниците на Републиката во тој комитет, во согласност со политиката на Собранието и со ставовите и заклучоците на Извршниот совет.

АМАНДМАН XXXIII

1. Социјалистичка Република Македонија соработува со другите социјалистички републики и со социјалистичките автономни покраини и со нив развива меѓусебни односи во остварувањето на задачите од заеднички интерес, а особено во поглед на усогласувањето на стопанскиот и општиот општествен развој, во уредувањето на општествените односи и во другите дејности од надлежност на републиките и покраините кога е тоа во заеднички интерес и придонесува за создавање поповолни услови за остварување правата на работните луѓе, граѓаните, организациите на здружениот труд и другите самоуправни организации, рамноправноста на народите и народностите и за обезбедување на единството и стабилноста на југословенскиот пазар, надворешната политика, народната одбрана и безбедноста на земјата.

Оваа соработка ја остваруваат Собранието, Извршниот совет, републичките органи на управата, општинските собранија и нивните органи, организациите на здружениот труд и другите самоуправни организации, самоуправните интересни заедници, општествено-политичките организации и стручните и другите здруженија, во рамките на своите надлежности односно дејности.

Заради успешно остварување на соработката, органите на Социјалистичка Република Македонија во договор со надлежните органи на одделни или на сите републики и покраини можат да основаат заеднички органи, организации и други тела, да преземаат заеднички акции, да ги здружуваат средствата и да поттикнуваат размена на искуства и други облици на соработка.

Заклучоците на заедничките органи, организации и тела ги обврзуваат органите и организациите во Републиката само ако, во рамките на своите права и должности утврдени со Уставот на СРМ и со законите на Републиката, ги усвои надлежниот републички орган и ги пропише со соодветен пропис односно ги утврди со друг акт.

2. Со овој амандман се заменува член 6 од Уставот.

АМАНДМАН XXXIV

1. Социјалистичка Република Македонија учествува рамноправно со другите социјалистички републики и социјалистичките автономни покраини во утврдувањето и спроведувањето на надворешната политика на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и на нејзините односи со другите држави и со меѓународните органи и организации.

Социјалистичка Република Македонија остварува соработка и воспоставува, одржува и развива односи со органи и организации на другите држави и со меѓународни органи и организации, во рамките на утврдената надворешна политика и меѓународните договори на Југославија.

2. Социјалистичка Република Македонија посебно се грижи за развивањето на политички, економски, културни и други односи со соседните како и со други држави и меѓународни органи и организации, што се од значење за Републиката или за правата и интересите на нејзините работни луѓе и граѓани, македонскиот народ и народностите, организациите на здружениот труд и другите самоуправни организации,

Социјалистичка Република Македонија се грижи за работните луѓе на привремена работа во странство и за иселениците од нејзиното подрачје.

Социјалистичка Република Македонија се грижи и го поттикнува и помага развојот и одржувањето на врските со Македонците во странство.

3. Општините, организациите на здружениот труд и другите организации остваруваат соработка со соодветните странски и меѓународни органи и организации и со административните единици на странските држави, во рамките на утврдената надворешна политика и меѓународните договори на Југославија и политиката на Републиката за оваа соработка.

4. Одлука за давање согласност на меѓународните договори што бараат донесување на нови или измена на важечките републички закони или од кои произлегуваат посебни обврски за Републиката, Собранието донесува со мнозинство гласови на сите пратеници на надлежните собори.

Одлука за давање согласност на сојузниот закон со кој се утврдува постапката за склучување на меѓународните договори од претходниот став, Собранието донесува со мнозинство гласови на сите пратеници на надлежните собори.

5. Во Собранието се образува комисија за прашања на односите со странство.

Комисијата го следи остварувањето на соработката и развојот на политичките, економските, културните и другите односи на Социјалистичка Република Македонија со други држави и со меѓународни органи и организации; ги следи и разгледува надворешно-политичките настани и активностите сврзани со прашања од значење за Републиката; го поттикнува и го следи одржувањето на врските со Македонците во странство и врши определени работи што се однесуваат на работните луѓе на привремена работа во странство и на иселениците од Републиката.

АМАНДМАН XXXV

1. Двата члена на Претседателството на СФРЈ од СРМ ги избира Собранието на заедничка седница на сите собори, со тајно гласање.

За член на Претседателството на СФРЈ е избран кандидатот што добил мнозинство гласови од сите пратеници на Собранието.

Претседателот на Собранието по својата функција е член на Претседателството на СФРЈ.

2. Избраните членови на Претседателството на СФРЈ имаат право да учествуваат во работата на Собранието, освен да учествуваат во одлучувањето и да бидат избирани во телата на Собранието и на постојани функции во Собранието.

3. Членовите на Претседателството на СФРЈ се должни да ги изнесат пред Претседателството на СФРЈ ставовите на Собранието по прашањата од надлежноста на Претседателството на СФРЈ.

Членовите на Претседателството на СФРЈ го известуваат Собранието, по своја иницијатива или по негово барање, за прашањата од надлежноста на Претседателството на СФРЈ.

Членовите на Претседателството на СФРЈ го известуваат Собранието за прашањата по кои не е постигната согласност меѓу Сојузната скупштина и Претседателството на СФРЈ во случаите од став 1 и 2 на точка 8 од Амандманот XXXVI на Уставот на СФРЈ и му предлагаат да заземе став по тие прашања, а можат да му предлагаат на Собранието да разгледа и други прашања од надлежноста на Претседателството на СФРЈ и да заземе став по тие прашања.

Собранието ги разгледува и по своја иницијатива прашањата по кои не е постигната согласност меѓу Сојузната скупштина и Претседателството на СФРЈ во случаите од став 1 и 2 на точка 8 од Амандманот XXXVI на Уставот на СФРЈ и зазема став по тие прашања.

4. Членовите на Претседателството на СФРЈ за својата работа во Претседателството на СФРЈ се одговорни пред Собранието кое може во случаите определени со закон да ги отповика.

5. Постапката за избор и отповикување на членовите на Претседателството на СФРЈ се уредува со закон.

АМАНДМАН XXXVI

1. Социјалистичка Република Македонија ја претставува Собранието.

Претседателот на Собранието, во име на Собранието, ја претставува Социјалистичка Република Македонија.

Претседателот на Собранието го заменува потпретседателот на Собранието што ќе го определи Претседателството.

2. Претседателот на Собранието го избира Собранието по предлог од Кандидационата конференција на Републичката конференција на ССРМ, утврден по претходно мислење од општествено-политичките организации во општините.

Предлог за избор на претседател на Собранието можат да поднесат и најмалку триесет пратеници.

АМАНДМАН XXXVII

1. Собранието на Социјалистичка Република Македонија има Претседателство.

Претседателството на Собранието:

— ја усогласува работата на соборите и на другите тела на Собранието во однос на донесувањето и остварувањето на нивните програми за работа;

— ја усогласува работата на соборите на Собранието во поглед на начинот и роковите за претресување на прашања од нивниот рамноправен делокрут и ги определува предлозите и прашањата кои поради својата природа и значење треба првенствено да се решаваат;

— го следи начинот на работа на телата на Собранието и дава иницијативи за унапредување на таа работа и со претседателите на комисиите, одборите и другите работни тела на Собранието и на неговите собори ги претресува прашањата во врска со работата на тие тела;

— ја усогласува работата на Собранието и Извршниот совет во остварувањето на нивните програми за работа;

— ја поттикнува и се грижи за остварувањето и унапредувањето на соработката на Собранието и неговите тела со Сојузната скупштина, собранијата на социјалистичките републики и на социјалистичките автономни покраини, општинските собранија и со општествено-политичките и други самоуправни организации во Републиката;

— дава иницијатива за претресување на прашања од општо политичко значење;

— одлучува за примање на делегации на претставнички тела и за испраќање делегации на Собранието во посета на претставнички тела и го определува нивниот состав;

— поднесува предлози на одлуки за образување на постојани и повремени комисии и други тела на Собранието и на заеднички комисии на два или повеќе собори;

— организира проучување на одделни актуелни политички прашања и други прашања од областа на општествено-економскиот и политичкиот систем и обезбедува соработка на Собранието, неговите собори и нивните тела со други органи и организации при разгледувањето на тие прашања;

— ги толкува одредбите на Деловникот на Собранието за надлежноста на соборите и на другите негови тела, како и другите одредби на Деловникот и зазема ставови по прашањата од заеднички интерес за работата на соборите.

Седниците на Претседателството ги свикува и со нив раководи претседателот на Собранието.

2. Претседателството на Собранието го сочинуваат претседателот и потпретседателите на Собранието, претседателите на соборите на Собранието и претседателот на Извршниот совет.

3. Со овој амандман се заменува член 153 од Уставот.

АМАНДМАН XXXVIII

1. Извршниот совет на Собранието го сочинуваат претседател и определен број членови.

Претседателот на Извршниот совет го избира Собранието по предлог од Кандидационата конференција на Републичката конференција на ССРМ, утврден по претходно мислење од општествено-политичките организации во општините.

Предлог за избор на претседател на Извршниот совет можат да поднесат и најмалку триесет пратеници.

Членовите на Извршниот совет ги избира Собранието по предлог од кандидатот за претседател на Советот и врз основа на мислење од Комисијата за прашања на изборите и именувањата.

Собранието при изборот на членовите на Извршниот совет, по предлог од претседателот на Советот, именува од редот на членовите на Советот републички секретари и други функционери кои ќе раководат со републичките секретаријати и со определени други републички органи и организации што вршат работи од општ интерес за Републиката.

Ако претседателот или член на Извршниот совет биде избран од редот на пратениците, му престанува пратеничкиот мандат.

2. Членовите на Извршниот совет уживаат имунитет.

Во поглед на имунитетот на членовите на Извршниот совет сходно се применуваат одредбите на член 160 од Уставот на СРМ. За прашањата на имунитетот на членовите на Советот одлучува Извршниот совет.

3. Извршниот совет е одговорен за спроведување на политиката и на законите и другите општи акти на Собранието и за таа цел ја насочува и координира работата на републичките органи на управата и презема други мерки во рамките на своите права и должности.

4. Извршниот совет, во рамките на правата и должностите на Републиката, донесува уредби, одлуки и упатства за извршување на републичките закони и на другите општи акти на Собранието.

5. Секој собор на Собранието може, по предлог од најмалку десет пратеници, членови на Соборот, да постави прашање на доверба на Извршниот совет.

Ако смета дека не е во состојба да го обезбеди спроведувањето на утврдената политика или извршувањето на законот или на другиот општ акт на Собранието чие донесување се предлага, или дека не може да преземе одговорност за вршење на својата функција ако не се донесе законот или другиот општ акт чие донесување го предлага, Извршниот совет може да постави прашање на доверба.

По прашањето на доверба на Извршниот совет се води претрес во Собранието.

Ако надлежните собори му изгласаат недоверба на Извршниот совет, Советот е должен да поднесе оставка.

6. Најмалку десет пратеници можат да покренат во својот собор интерпелација за претресување на определени политички прашања во врска со работата на Извршниот совет.

7. Ако Извршниот совет поднесе колективна оставка или ако му биде изгласана недоверба, Советот останува на должност до изборот на нов Извршен совет.

8. Со овој амандман се заменуваат член 173 став 1, член 174, член 176, точка 5, член 177 став 2 и 5, член 178 став 3 и член 183 став 1 од Уставот, како и одредбите на Амандманот II став 1 што се однесуваат на републичките секретари и секретарот на Извршниот совет.

АМАНДМАН XXXIX

1. Неотуѓиво право и должност на македонскиот народ, народностите и етничките групи, на работните луѓе и граѓаните е да ја штитат и бранат независноста, суверенитетот, територијалната целокупност и со уставот утврденото општествено и политичко уредување на Социјалистичка Република Македонија и Социјалистичка Федеративна Република Југославија.

2. Никој нема право да потпише или да признае капитулација или окупација на Социјалистичка Република Македонија или на нејзин дел. Никој нема право да ги спречи граѓаните на Социјалистичка Република Македонија да водат борба против непријателот што ја нападнал земјата.

3. Републиката, во согласност со основите на системот на народната одбрана, ја утврдува организацијата на народната одбрана, начинот и обликот на подготовките и начелата на плановите и подготвителните мерки во воена состојба; ја организира народната одбрана и раководи со територијалната одбрана и цивилната заштита, а во случај на напад на земјата раководи со општонародниот отпор на подрачјето на Републиката; се грижи за сразмерната застапеност на Македонците и народностите во старешинскиот состав на Југословенската народна армија; врши со закон одредени работи за потребите на Југословенската народна армија.

Советот за народна одбрана ги координира, усогласува и насочува подготовките за народна одбрана; дава општи насоки за подготвување и мобилизирање на изворите и силите на Републиката за одбрана и ги утврдува основите на плановите во областа на народната одбрана на подрачјето на Републиката.

4. Територијалната одбрана е најширок облик на организиран вооружен општонароден отпор и дел на вооружените сили на Југославија.

Територијалната одбрана ја сочинуваат вооружени единици и други облици на вооружен општонароден отпор, што ги формираат и организираат Републиката, општините и организациите на здружениот труд.

Во распоредот на старешинскиот кадар на раководните должности во територијалната одбрана се применува начелото за што посразмерна застапеност на припадниците на народностите во Републиката.

Со територијалната одбрана и територијалните единици во Републиката, Главниот штаб за народна одбрана на Македонија во мир раководи и командува, а во војна командува.

5. Цивилната заштита е составен дел на народната одбрана и врши заштита и спасување на населението и материјалните добра од воени дејства, елементарни непогоди и други општи опасности.

Цивилната заштита ја сочинуваат единици за заштита и спасување на населението и материјалните добра, што се организираат во Републиката, општините и организациите на здружениот труд.

6. Право и должност на општините е, во согласност со основите на системот на народната одбрана, секоја на својата територија да ја уредува и организира народната одбрана, да ги насочува подготовките на месните заедници и на другите самоуправни организации во оваа област, да раководи со територијалната одбрана и цивилната заштита, а во случај на напад на земјата да раководи со општонародниот отпор.

7. Организациите на здружениот труд и другите организации го вршат правото и должноста на одбрана на земјата во согласност со законот, плановите и одлуките на општествено-политичките заедници, обезбедуваат средства и вршат други задачи од интерес за народната одбрана. Овие организации се одговорни за извршувањето на тие задачи.

8. Со овој амандман се заменува член 76 од Уставот.

АМАНДМАН XL

1. За спроведување на Уставните амандмани XV до XXXIX и за обезбедување премин кон нивната примена ќе се донесе уставен закон.

Предлогот на уставниот закон се усвојува сходно со одредбите на Амандман IX точка 2, став 6 до 8 што важат за усвојување на измената на Уставот на СРМ.

2. Одредбите на Уставот на СРМ што не се заменети односно укинати со Уставните амандмани XV до XXXIX се толкуваат и се применуваат во согласност со тие амандмани.

310.

Врз основа на Амандманот IX точка 3 во врска со Амандманот XL точка 1, Собранието на Социјалистичка Република Македонија на седницата на Републичкиот собор одржана на 17 декември 1971 година, донесе

О Д Л У К А

**ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА УСТАВНИОТ ЗАКОН
ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА УСТАВНИТЕ АМАНДМАНИ
XV ДО XXXIX НА УСТАВОТ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

Се прогласува Уставниот закон за спроведување на Уставните амандмани XV до XXXIX од Уставот на Социјалистичка Република Македонија, што го усвои Собранието на Социјалистичка Република Македонија на одделните седници на Републичкиот собор, Соборот на општините, Стопанскиот собор, Просветно-културниот собор и Социјално-здравствениот собор, одржани на 17 декември 1971 година.

**СОБРАНИЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

Број 03-4077

18 декември 1971 година

Скопје

Претседател
на Собранието на СРМ,
Никола Минчев, с. р.

УСТАВЕН ЗАКОН

**ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА УСТАВНИТЕ АМАНДМАНИ
XV ДО XXXIX НА УСТАВОТ
НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА**

I. Примена на Уставните амандмани**Член 1**

Уставните амандмани XV до XXXIX на Уставот на Социјалистичка Република Македонија (Уставни амандмани) се применуваат од денот кога ќе ги прогласи Републичкиот собор на Собранието на Социјалистичка Република Македонија, ако во поглед на спроведувањето и преминувањето кон примена на одделни нивни одредби со овој закон не е поинаку одредено.

Член 2

Со денот кога Републичкиот собор ќе ги прогласи Уставните амандмани, престануваат да важат одредбите на републичките закони што се во спротивност со одредбите на Амандманот XVIII и Амандманот XIX кои се однесуваат на правото на работните луѓе на организирање основни организации на здружениот труд, на стекнување и распределба на доходот и на средствата на општествената репродукција, како и на правото на основните организации на здружениот труд на нивно здружување.

Член 3

Одредбите на републичките закони и на другите републички прописи што не се во склад со Уставните амандмани ќе се усогласат со нив во рокот определен со овој закон.

Член 4

Републичките закони односно нивните одредби со кои се уредени прашања од точка 6 на Амандманот XXX ќе се применуваат до нивното усогласување со Уставните амандмани.

II. Уредување на односите во областите регулирани со сојузните закони што престануваат да важат

Член 5

До донесувањето на соодветен републички закон, а најдоцна до 31. XII. 1972 година, во Социјалистичка Република Македонија, ќе се применуваат на сите организации на здружениот труд како одредби на републички закон следните одредби на Основниот закон за претпријатијата („Службен лист на СФРЈ“ бр. 17/65, 31/67, 48/68, 55/69 и 15/71): членовите 90, до 94 и 116, член 153 став 5 до 7 и член 262, како и одредбите на член 131.

Член 6

До донесувањето на соодветни републички закони, а најдоцна до 31. XII. 1972 година, во Социјалистичка Република Македонија, ќе се применуваат како републички закони следните сојузни закони, освен нивните одредби што, според став 2 и 3 на член 16 од Уставниот закон за спроведување на уставните амандмани XX до XLI, остануваат во сила како одредби на сојузни закони, и тоа:

1. Основниот закон за јавните собири („Службен лист на СФРЈ“ бр. 16/65);
2. Основниот закон за премејрот и катастарот на земјиштето („Службен лист на СФРЈ“ бр. 15/65);
3. Основниот закон за филмот („Службен лист на ФНРЈ“ бр. 30/62 и „Службен лист на СФРЈ“ бр. 11/65);
4. Основниот закон за филмскиот придонес („Службен лист на СФРЈ“ бр. 30/68);
5. Основниот закон за утврдување на вредноста на станбените згради, становите и деловните простории („Службен лист на СФРЈ“ бр. 34/65);
6. Основниот закон за стопанското работење (стопанисувањето) со станбените згради во општествена сопственост („Службен лист на СФРЈ“ бр. 35/65 и 50/68);
7. Основниот закон за посвојување („Службен лист на ФНРЈ“ бр. 30/47 и 24/52 и „Службен лист на СФРЈ“ бр. 10/65);
8. Основниот закон за игрите на среќа („Службен лист на ФНРЈ“ бр. 22/62 и „Службен лист на СФРЈ“ бр. 16/65);
9. Основниот закон за данокот на добивки од игри на среќа („Службен лист на СФРЈ“ бр. 52/64);
10. Основниот закон за занаетчиските и другите определени видови задрути („Службен лист на СФРЈ“ бр. 16/65);
11. Основниот закон за односите на родителите и децата („Службен лист на ФНРЈ“ бр. 104/47, 11/51, 53/56 и 4/57 и „Службен лист на СФРЈ“ бр. 10/65);
12. Основниот закон за задолжително примање на приправници во работните организации („Службен лист на СФРЈ“ бр. 54/68, 2/68 и 26/68);
13. Основниот закон за издавачките претпријатија и издавачките установи („Службен лист на ФНРЈ“ бр. 44/59 и „Службен лист на СФРЈ“ бр. 15/65);
14. Основниот закон за новинските претпријатија и установи („Службен лист на ФНРЈ“ бр. 29/56 и „Службен лист на СФРЈ“ бр. 15/65);
15. Основниот закон за заштита на воздухот од загадување („Службен лист на СФРЈ“ бр. 30/65);
16. Основниот закон за радиодифузните установи („Службен лист на СФРЈ“ бр. 15/65);

17. Основниот закон за доставување печатени работи до определени установи („Службен лист на СФРЈ“ бр. 15/65);
18. Основниот закон за заштита на културните споменици („Службен лист на СФРЈ“ бр. 12/65);
19. Основниот закон за утврдување на катастарскиот приход („Службен лист на СФРЈ“ бр. 52/64);
20. Основниот закон за искористувањето на селскостопанското земјиште („Службен лист на СФРЈ“ бр. 25/65 и 12/67);
21. Основниот закон за земјоделските задруги („Службен лист на СФРЈ“ бр. 13/65 и 7/67);
22. Основниот закон за станбените задруги („Службен лист на СФРЈ“ бр. 1/68 и 50/68);
23. Основниот закон за здобивање со право на сопственост на земјоделски орудија и за користење земјоделски орудија од страна на граѓани („Службен лист на СФРЈ“ бр. 7/67);
24. Основниот закон за придонесот на средствата за заедничка потрошувачка („Службен лист на СФРЈ“ бр. 54/67, 24/68 и 50/68);
25. Основниот закон за санитарната инспекција („Службен лист на СФРЈ“ бр. 10/65);
26. Основниот закон за установите („Службен лист на СФРЈ“ бр. 5/65, 50/68 и 55/69);
27. Основниот закон за смето („Службен лист на СФРЈ“ бр. 13/65);
28. Основниот закон за садниот материјал („Службен лист на СФРЈ“ бр. 40/66);
29. Основниот закон за тутунот („Службен лист на СФРЈ“ бр. 11/65 и 25/70);
30. Основниот закон за квалитетот и контролата на квалитетот на вештачките ѓубриња („Службен лист на СФРЈ“ бр. 18/64);
31. Основниот закон за виното („Службен лист на СФРЈ“ бр. 27/65);
32. Законот за определување на градежното земјиште во градовите и населбите од градски карактер („Службен лист на СФРЈ“ бр. 5/68 и 20/69);
33. Законот за стручните називи и академските степени („Службен лист на ФНРЈ“ бр. 13/63);
34. Законот за минималниот личен доход („Службен лист на СФРЈ“ бр. 6/65, 26/68, 51/68, 60/70 и 7/71);
35. Законот за селскостопанскиот земјишен фонд од општествена сопственост и за доделување земја на селскостопанските организации („Службен лист на ФНРЈ“ бр. 22/53 и „Службен лист на СФРЈ“ бр. 10/65);
36. Законот за станбените односи („Службен лист на СФРЈ“ бр. 11/66 и 32/68);
37. Законот за задолжително опфаќање на ризикот од земјотрес во одделни видови осигурување („Службен лист на СФРЈ“ бр. 7/67 и 20/69);
38. Законот за деловните згради и простории („Службен лист на СФРЈ“ бр. 43/65 и 57/65);
39. Законот за испитување и жигосување односно обележување на рачно огнено оружје и муниција („Службен лист на СФРЈ“ бр. 20/69);
40. Законот за амортизација на основните средства на работните организации („Службен лист на СФРЈ“ бр. 29/66, 30/68, 50/68, 17/69, 20/69 и 42/69);
41. Законот за стопите на амортизацијата на основните средства на работните организации („Службен лист на СФРЈ“ бр. 52/66, 40/68, 50/68, 8/69 и 42/69);
42. Законот за работењето на стопанските единици на казнено-поправителните установи („Службен лист на СФРЈ“ бр. 50/69);
43. Законот за укинување на недвижностите во општествена сопственост („Службен лист на СФРЈ“ бр. 12/65);
44. Законот за заверување на потписи, ракописи и преписи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 105/47 и 50/49 и „Службен лист на СФРЈ“ бр. 16/65 и 7/67);
45. Основниот закон за правната положба на верските заедници („Службен лист на ФНРЈ“ бр. 22/53 и „Службен лист на СФРЈ“ бр. 10/65);
46. Основниот закон за правосудниот испит („Службен лист на СФРЈ“ бр. 15/67);
47. Основниот закон за организацијата и финансирањето на социјалното осигурување („Службен лист на СФРЈ“ бр. 24/65, 57/65, 29/66, 52/66, 12/67, 54/67 и 15/71);
48. Основниот закон за угостителската дејност („Службен лист на СФРЈ“ бр. 8/65, 15/68 и 30/68);
49. Основниот закон за изградбата на инвестиционите објекти („Службен лист на СФРЈ“ бр. 20/67, 30/68, 55/69, 60/70 и 24/71);
50. Основниот закон за придонесот за користење градско земјиште („Службен лист на СФРЈ“ бр. 51/67 и 11/69);
51. Основниот закон за ловството („Службен лист на СФРЈ“ бр. 16/65);
52. Основниот закон за насочување и издвојување на средствата за станбена изградба („Службен лист на СФРЈ“ бр. 60/70);
53. Основниот закон за комуналните такси („Службен лист на СФРЈ“ бр. 52/64);
54. Основниот закон за здруженијата на граѓани („Службен лист на СФРЈ“ бр. 16/65);
55. Основниот закон за евиденцијата на живеалиштето и престојувалиштето на граѓаните („Службен лист на СФРЈ“ бр. 8/65);
56. Основниот закон за организацијата и финансирањето на запослувањето („Службен лист на СФРЈ“ бр. 15/65, 51/65, 47/66, 55/69 и 9/70);
57. Основниот закон за рударството („Службен лист на СФРЈ“ бр. 9/66);
58. Основниот закон за шумите („Службен лист на СФРЈ“ бр. 26/65);
59. Основниот закон за водите („Службен лист на СФРЈ“ бр. 13/65, 50/68 и 60/70);
60. Основниот закон за организацијата на превозот со моторни возила во друмскиот сообраќај („Службен лист на СФРЈ“ бр. 27/65 и 30/68);
61. Основниот закон за искористувањето на лукуите и пристаништата („Службен лист на СФРЈ“ бр. 2/68);
62. Основниот закон за јавните патишта („Службен лист на СФРЈ“ бр. 27/65, 7/67 и 10/70);
63. Основниот закон за финансирање на општествено-политичките заедници („Службен лист на СФРЈ“ бр. 31/64, 28/66, 1/67, 54/67, 30/68, 56/69, 32/70, 60/70 и 15/71);
64. Основниот закон за придонесите и даноците на граѓаните („Службен лист на СФРЈ“ бр. 13/70);
65. Основниот закон за данокот на промет за недвижности и права („Службен лист на СФРЈ“ бр. 12/65 и 32/68);
66. Основниот закон за прекршоците („Службен лист на СФРЈ“ бр. 26/65, 57/65 и 15/67);
67. Законот за искористување на воздухопловните пристаништа („Службен лист на СФРЈ“ бр. 12/64);
68. Основниот закон за бракот („Службен лист на СФРЈ“ бр. 28/65);
69. Основниот закон за старателството („Службен лист на СФРЈ“ бр. 16/65);
70. Законот за експропријација („Службен лист на СФРЈ“ бр. 11/68, 30/68 и 32/70);
71. Законот за наследувањето („Службен лист на СФРЈ“ бр. 42/65 и 47/65);
72. Законот за личното име („Службен лист на СФРЈ“ бр. 8/65);
73. Законот за набавување, држење и носење на оружје („Службен лист на СФРЈ“ бр. 52/67);
74. Законот за нострификација на школските свидетелства здобиени во странство („Службен лист на СФРЈ“ бр. 12/67);
75. Законот за печатот и за другите видови информации („Службен лист на ФНРЈ“ бр. 45/60 и „Службен лист на СФРЈ“ бр. 15/65);
76. Основниот закон за средствата за работа на органите на управата („Службен лист на СФРЈ“ бр. 46/64, 57/65 и 1/67);
77. Основниот закон за електростопанството („Службен лист на СФРЈ“ бр. 17/65, 9/68 и 50/68);
78. Основниот закон за пазарната инспекција („Службен лист на СФРЈ“ бр. 12/65 и 30/68);

79. Основниот закон за судските такси („Службен лист на ФНРЈ“ бр. 16/60 и „Службен лист на СФРЈ“ бр. 10/65 и 8/69);

80. Основниот закон за административните такси („Службен лист на СФРЈ“ бр. 14/65, 11/66, 54/67, 51/68 и 52/69);

81. Законот за организацијата на Југословенските железници („Службен лист на СФРЈ“ бр. 5/66, 50/68, 55/68 и 10/70);

82. Законот за избирачките списоци („Службен лист на СФРЈ“ бр. 5/65 и 8/69);

83. Законот за гробиштата на борците („Службен лист на ФНРЈ“ бр. 52/61 и „Службен лист на СФРЈ“ бр. 9/65).

Член 7

До донесувањето на соодветни републички прописи, прописите донесени од сојузните органи за извршување на сојузните закони од членовите 5 и 6 на овој закон, ќе се применуваат како републички прописи за извршување на тие закони.

Член 8

Овластувањата на сојузните органи за извршување и применување на сојузните закони од членовите 5 и 6 на овој закон ќе се применуваат како овластувања на соодветните републички органи.

III. Усогласување на републичките закони

Член 9

До 31. XII. 1972 година ќе се усогласат со Уставните амандмани следните републички закони односно нивните одредби со кои се уредени прашања од точка 6 на Амандманот XXX, и тоа:

1. Законот за здравственото осигурување и задолжителните видови на здравствена заштита на населението („Службен весник на СРМ“ бр. 21/71);

2. Законот за регионално, просторно и урбанистичко планирање („Службен весник на СРМ“ бр. 7/65 и 16/67);

3. Законот за уредување и користење на градежно земјиште („Службен весник на СРМ“ бр. 26/68 и 20/71);

4. Законот за придонесот за користење на градско земјиште („Службен весник на СРМ“ бр. 17/69);

5. Законот за условите и начинот за остварување на првенствено право за користење на градежно земјиште („Службен весник на СРМ“ бр. 8/70);

6. Законот за уредување и одржување на зелените површини („Службен весник на СРМ“ бр. 45/68 и 4/70);

7. Законот за гробиштата („Службен весник на СРМ“ бр. 34/60 и „Службен весник на СРМ“ бр. 17/65);

8. Законот за оцаарската дејност („Службен весник на СРМ“ бр. 31/61 и 1/62 и „Службен весник на СРМ“ бр. 4/65);

9. Законот за јавни патишта („Службен весник на СРМ“ бр. 35/67);

10. Законот за стопанисување и управување со станбените згради во општествена сопственост („Службен весник на СРМ“ бр. 12/66);

11. Законот за постапката за распишување и спроведување на референдум („Службен весник на СРМ“ бр. 29/69);

12. Законот за мировните совети („Службен весник на СРМ“ бр. 21/68).

Член 10

Законот за финансирање на образованието и воспитувањето („Службен весник на СРМ“ бр. 9/67, 5/68 и 17/71), ќе се применува до склучувањето на самоуправните спогодби и договори односно до донесувањето на законот според точка 6 од Амандманот XVIII, а најдоцна до 31. XII. 1972 година.

Член 11

Републичките закони што не се наведени во членовите 9 и 10 на овој закон, ќе се усогласат со Уставните амандмани до 31. XII. 1973 година.

Член 12

Прописите за извршување на републичките закони што според овој закон се усогласуваат со Уставните амандмани, ќе се усогласат едновременно со соодветниот републички закон, а најдоцна во рок од три месеци од денот на неговото усогласување.

IV. Републички органи

Член 13

Изборот и конституирањето на Извршниот совет на Собранието на Социјалистичка Република Македонија во склад со Амандманот XXXVIII, ќе се изврши до 31. XII. 1971 година.

Законот за Извршниот совет и Законот за републичките органи на управата, ќе се донесат во рокот од претходниот став.

Член 14

Пратеник на Собранието на Социјалистичка Република Македонија што ќе биде избран за претседател или за член на Извршниот совет според член 13 став 1 од овој закон, по исклучок го задржува пратеничкиот мандат до неговото истечување.

V. Други одредби

Член 15

Овој закон влегува во сила кога ќе го прогласи Републичкиот собор на Собранието на Социјалистичка Република Македонија.

311.

Врз основа на член 152, став 5 од Уставот на Социјалистичка Република Македонија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗВРШНИОТ СОВЕТ

Се прогласува Законот за Извршниот совет, што Собранието на Социјалистичка Република Македонија го донесе на седницата на Републичкиот собор, одржана на 17 декември 1971 година, и на седницата на Соборот на општините, одржана на 17 декември 1971 година.

Број 03-4062
18 декември 1971 година
Скопје

Претседател
на Собранието на СРМ,
Никола Минчев, с.р.

ЗАКОН ЗА ИЗВРШНИОТ СОВЕТ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Извршниот совет се грижи за спроведувањето на политиката и за извршувањето на законите и другите општи акти на Собранието; му предлага на Собранието утврдување на политиката; донесува акти и презема мерки за кои е овластен; одговорен е за спроведувањето на утврдената политика и за извршувањето на законите и другите општи акти на Собранието и за таа цел ја координира работата на републичките органи на управата и органите и организациите што вршат работи од општ интерес за Републиката; врши и

други политичко-извршни работи утврдени со Уставот на Социјалистичка Република Македонија.

Советот ја утврдува политиката на извршувањето на законите и другите општи акти на Собранието и го следи нивното извршување.

Член 2

Во вршењето на работите од својата надлежност, Извршниот совет обезбедува учество на општинските собранија, а соработува со општествено-политичките организации, организациите на здружениот труд, самоуправните интересни заедници и другите самоуправни организации.

Член 3

Извршниот совет одговара за својата работа пред Собранието и ги има спрема Собранието правата и обврските утврдени со Уставот, овој закон и Деловникот на Собранието.

Член 4

Работата на Извршниот совет е јавна.

Советот ја известува јавноста за својата работа со давање информации на печатот и на другите средства за јавно информирање, со издавање службени публикации, со одржување конференции за печатот на членовите на Советот и другите републички функционери со претставниците на печатот и другите средства за јавно информирање и со создавање на други услови за запознавање на јавноста со одлуките, ставовите и работата на Советот.

Советот определува кои податоци и материјали подготвени за разгледување на седниците на Советот и неговите тела или изнесени на тие седници мораат да се чуваат како тајна, односно кои податоци и материјали можат да се стават на располагање на јавноста по истекот на определено време.

Член 5

Извршниот совет донесува деловник за својата работа.

Со деловникот, во согласност со одредбите на овој закон, се утврдува внатрешната организација и начинот на работа на Советот.

II. СОСТАВ НА ИЗВРШНИОТ СОВЕТ И ПРАВА И ДОЛЖНОСТИ НА ЧЛЕНОВИТЕ НА СОВЕТОТ

Член 6

Претседателот и членовите на Извршниот совет ги избира Собранието на Социјалистичка Република Македонија.

Бројот на членовите на Советот се определува при неговиот избор, по предлог од кандидатот за претседател на Советот.

При изборот на членовите на Советот, Собранието по предлог на претседателот на Советот именува од редот на членовите на Советот еден или повеќе потпретседатели на Советот и републички секретари и други функционери кои ќе раководат со републичките секретаријати и со определени други републички органи и организации што вршат работи од општ интерес за Републиката.

Член 7

Претседателот и членовите на Извршниот совет дават свечена изјава пред претседателот на Собранието.

Свечената изјава гласи:

„Изјавувам дека должноста што ми е доверена ќе ја вршам совесно и предано, дека ќе се придржувам на Уставот и законите и дека сите свои сили ќе ги вложувам за остварување целите на самоуправното социјалистичко општество и интересите на народите, народностите и етничките групи, граѓаните и работните луѓе на Социјалистичка Република Македонија и Социјалистичка Федеративна Република Југославија“.

Член 8

Претседателот на Извршниот совет го претставува Советот, свикува седници на Советот, предлага дневен ред и претседава на седниците на Советот, се грижи за остварување на политиката на Советот, ја усогласува работата во Советот и се грижи за учеството на општинските собранија во работата на Советот и за остварување на соработката на Советот со општествено-политичките организации, организациите на здружениот труд, самоуправните интересни заедници и другите самоуправни организации.

Претседателот на Советот ги потпишува прописите и другите акти на Советот.

Советот може да определи по одделни работи да го претставува член на Советот со овластувања што ги утврдува Советот.

Член 9

Потпретседателот на Извршниот совет го заменува во сите права и должности претседателот на Советот во случај на негова отсуност или спреченост.

Ако се избрани два или повеќе потпретседатели, Советот го определува редоследот според кој тие ќе го заменуваат претседателот.

Претседателот на Советот може, во рамките на своите права и должности да го овласти потпретседателот да го заменува во определени работи.

Член 10

Претседателот и членовите на Извршниот совет имаат еднакво право и должност да учествуваат во претресувањето и одлучувањето по сите прашања за кои расправа Советот на седница, да учествуваат во работата на телата на Советот во кои се избрани и да вршат други работи од делокругот на Советот во согласност со Деловникот и заклучоците на Советот.

Претседателот, потпретседателите и членовите на Советот можат да учествуваат во работата и на други тела на Советот.

Членовите на Советот се одговорни за спроведувањето на политиката и ставовите на Советот во работите што ќе им ги довери Советот и за работата на органите и организациите со кои непосредно раководат, како и за навремено покренување на иницијативи пред Советот за решавање на прашањата за кои се одговорни.

Член 11

Претседателот и членовите на Извршниот совет се избираат за време од четири години.

Претседателот на Советот има право да му предлага на Собранието разрешување на одделни членови на Советот и избор на нови.

Во случај на оставка на одделни членови на Советот претседателот на Советот има право да му предлага на Собранието избор на нови.

Член 12

Членовите на Извршниот совет — припадници на народностите и на етничките групи имаат право на седниците на Советот и неговите тела да зборуваат на јазикот на народноста односно етничката група на која ѝ припаѓаат.

Член 13

Членовите на Извршниот совет имаат право на надоместок за вршењето на должноста, според прописите што ги донесува Собранието.

Членовите на Советот имаат во поглед на користењето на средствата на јавниот сообраќај и надоместокот за службени патувања исти права како пратениците.

III. РАБОТА НА СОВЕТОТ

Член 14

Извршниот совет одлучува за работите од својата надлежност на седниците на Советот.

Дневниот ред на седницата го утврдува Советот.

Член 15

Извршниот совет одлучува на седници со мнозинство гласови на присутните членови на Советот.

Гласањето е јавно.

Член 16

На седниците на Извршниот совет по покана од претседателот на Советот, можат да присуствуваат и да учествуваат во работата и претставници на општинските собранија кога се разгледуваат прашања од заеднички интерес.

На седниците на Советот, по покана од претседателот на Советот, можат да присуствуваат и функционери на републичките органи на управата и органите и организациите што вршат работи од општ интерес за Републиката, како и претставници на општествено-политички организации, организации на здружениот труд, самоуправни интересни заедници и на други самоуправни организации, заради давање мислења и предлози по прашањата за кои расправа Советот.

Член 17

Извршниот совет донесува уредби, одлуки и упатства.

Советот донесува решенија кога е тоа предвидено со закон или со друг општ акт.

Советот донесува заклучоци кога не одлучува со друг акт. Со заклучок Советот утврдува и општи насоки.

IV. РАБОТНИ ТЕЛА НА СОВЕТОТ

Член 18

Извршниот совет образува одбори и други работни тела за разгледување на прашања од неговата надлежност и за давање мислења и предлози по нив.

Прашањата што се предложени за дневен ред на седницата на Советот, по правило, се разгледуваат пред седницата на Советот во одборите и другите работни тела на Советот.

Член 19

Извршниот совет може да образува комисији за разгледување и давање на мислења и предлози за одделни прашања од неговата надлежност, како и за донесување решенија по определени прашања од надлежноста на Советот.

Член 20

Со актот за образување на одбор, комисија или друго работно тело се определува нивниот состав, задачи и овластувања.

Член 21

Извршниот совет, може како советодавни тела да образува стручни совети во одделни области.

Составот и задачите на стручните совети се определуваат со актот за образување.

V. СЕКРЕТАР НА СОВЕТОТ

Член 22

Извршниот совет има секретар што го именува Собранието.

Секретарот ги врши работите во врска со подготвувањето на седниците на Советот по упатства на претседателот на Советот; обезбедува помош на претседателите на работните тела во работата на

тие тела; се грижи за обезбедување потребни материјали за работа на Советот и неговите работни тела; раководи со работата на определени стручни и други служби на Советот и врши други работи во врска со работата на Советот што ќе ги определи Советот или што ќе му ги довери претседателот на Советот.

Секретарот има право на седницата на Советот да учествува во претресувањето на прашањата што се однесуваат на организацијата и работата на Советот и на работата на стручните и други служби со кои раководи.

Секретарот е наредбодател за извршување на претсметката на Советот.

Секретарот, во случај на отсутност или спреченост го заменува функционер што ќе го определи Советот.

За својата работа и за работата на службите со кои раководи, секретарот му одговара на Советот.

Секретарот може да има еден или повеќе помошници на секретарот, кои ги назначува и разрешува Советот.

VI. ОДГОВОРНОСТ ЗА РАБОТАТА НА РЕПУБЛИЧКАТА УПРАВА

Член 23

Извршниот совет остварува увид во работата на републичките органи на управата и органите и организациите што вршат работи од општ интерес за Републиката во поглед на спроведувањето на политиката, законите и другите општи акти на Собранието и ја насочува и координира оваа работа.

Советот може да утврдува начелни ставови кои се задолжителни за републичките органи на управата и органите и организациите што вршат работи од општ интерес за Републиката, за начинот на спроведувањето на политиката, законите и другите општи акти на Собранието и актите на Советот, да им наложи на овие органи и организации да донесат прописи односно преземаат мерки за кои се овластени, да утврдува рокови за извршување на одделни задачи и да нареди испитување на состојбата во областа од нивниот делокруг и поднесување на извештај со соодветни предлози.

Советот може да го определи начинот на соработка меѓу републичките органи на управата и органите и организациите што вршат работи од општ интерес за Републиката во спроведувањето на политиката, законите и другите општи акти на Собранието и актите на Советот, како и начинот на соработка на овие органи и организации со органите на општините, општествено-политичките организации, организациите на здружениот труд, самоуправните интересни заедници и другите самоуправни организации.

Републичките органи на управата и органите и организациите што вршат работи од општ интерес за Републиката, можат да бараат од Советот ставови по определени прашања на спроведувањето на политиката, законите и другите општи акти на Собранието и актите на Советот.

Член 24

Извршниот совет врши надзор над работата на самостојните републички органи на управата и органите и организациите што вршат работи од општ интерес за Републиката.

Во вршењето на правото на надзор Советот има право и должност да ги укинува прописите на републичките органи на управата односно на органите и организациите што вршат работи од општ интерес за Републиката што се во спротивност со закон или пропис на Советот.

Член 25

Извршниот совет се грижи за законитоста и ефикасноста во работата на републичките органи на управата и органите и организациите што вршат работи од општ интерес за Републиката.

Советот се грижи на органите и организациите од претходниот став да им се обезбедат потребни материјални средства и да се создадат други услови за примеѓување на современи методи на работа и користење на современи технички средства.

Советот е овластен на републичките органи на управата и органите и организациите што вршат работи од општ интерес за Републиката, да им го распоредува на користење инвентарот и другата опрема што тие ја користат, како и да определи заедничко користење на определен инвентар односно опрема.

ВII. СТРУЧНИ И ДРУГИ СЛУЖБИ НА СОВЕТОТ**Член 26**

Извршниот совет основа стручни, технички и други служби.

За вршење на определени работи за потребите на Советот, републичките органи на управата и органите и организациите што вршат работи од општ интерес за Републиката, Советот може да образува и заеднички стручни, технички и други служби.

Со актот за основање на стручните, техничките и другите служби се утврдува нивниот делокруг, основите на нивната организација, како и положбата и одговорноста на нивниот старешина.

Со актот за основање на службата може, ако карактерот на задачите на службата тоа го бара, да се определи службата да има својство на правно лице.

а) Самостојни стручни служби**Член 27**

За потребите на Собранието и Извршниот совет во Советот постојат како самостојни стручни служби:

Секретаријат за односи со странство;
Секретаријат за кадровски прашања; и
Биро за претставки и поплаки.

Со работата на секретаријатот раководи секретар а со работата на Бирото раководи началник.

Секретарот на секретаријатот и началникот на Бирото ги именува и разрешува Советот.

Член 28

Секретаријатот за односи со странство врши за потребите на Собранието и Извршниот совет, стручни и други работи во врска со односите со странство.

Член 29

Секретаријатот за кадровски прашања ги следи и анализира кадровските прашања од надлежноста на Собранието и Извршниот совет; врши стручни и административни работи определени од соодветните тела на Собранието и Извршниот совет; стручно ги обработува прашањата од областа на кадровската политика; врши работи што се однесуваат на станбените прашања, личните доходи и другите надоместоци на функционерите и работниците што ги именува односно назначува Извршниот совет и за чие именување односно назначување Советот дава согласност, како и во однос на функционерите, што по престанувањето на функцијата во сојузните органи ги презема Републиката; води документација за раководниот и високостручниот кадар; води евиденција за функционерите што ги избира или именува Собранието односно Извршниот совет, како и за функционерите и работниците што се именуваат односно назначуваат во согласност со Извршниот совет; во-

ди евиденција за функционерите и високостручните работници од Републиката на работа во сојузните органи и организации; врши стручни работи во врска со одликувањето и води евиденција на одликуваните лица; врши други работи што ќе му ги определи Собранието или Советот.

Член 30

Бирото за претставки и поплаки ги врши стручните работи во врска со испитувањето на претставките и поплаките што ги упатуваат до Собранието и Извршниот совет граѓаните и организациите на здружениот труд и другите самоуправни организации; ги следи и анализира, врз основа на примените претставки и поплаки, појавите на кои граѓаните и организациите на здружениот труд и другите самоуправни организации укажуваат и за тоа ги известува Собранието и Советот; врши и други работи во врска со претставките и поплаките што ќе му ги доверат телата надлежни за разгледување на претставките и поплаките.

Бирото ги врши и стручните работи во врска со испитувањето на претставките и поплаките упатени до Кабинетот на претседателот на Собранието и Кабинетот на претседателот на Извршниот совет.

Член 31

Работите што се однесуваат на организацијата на работата и унапредувањето на органите на управата, стручното образование и усовршување на кадрите и унапредувањето на административното работење ги врши стручна служба на Извршниот совет.

Член 32

Секретарот на секретаријатот и началникот на Бирото за претставки и поплаки, во вршењето на работите за потребите на Извршниот совет, работат според упатствата и во рамките на овластувањата на Советот и претседателот на Советот, а за својата работа му одговараат на Советот.

Секретарот на секретаријатот и началникот на Бирото во поглед на засновањето и престанокот на работниот однос на работниците ги имаат правата и должноста на старешина на републички орган на управата.

Член 33

Во Извршниот совет и во самостојните стручни служби можат да се назначуваат потсекретари, помошници секретари и советници.

Член 34

Старешините на стручните, техничките и други служби и функционерите во Извршниот совет и во самостојните стручни служби се именуваат односно назначуваат за време од четири години.

Лицата од претходниот став можат повторно да се именуваат односно назначат на иста функција.

Член 35

Личниот доход на старешините на стручните, техничките и другите служби, на функционерите во Извршниот совет, самостојните стручни служби, републичките секретаријати и другите републички органи на управата, како и на работниците што ги именува односно назначува Извршниот совет или што се именуваат односно назначуваат во согласност со Извршниот совет го утврдува Советот.

VIII. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ**Член 36**

Со влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за организацијата и работењето на Извршниот совет („Службен весник на СРМ“ бр. 17/65, 16/67 и 16/69).

Член 37

Овој закон влегува во сила наредниот ден по неговото објавување во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

312.

Врз основа на член 152, став 5 од Уставот на Социјалистичка Република Македонија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РЕПУБЛИЧКИТЕ ОРГАНИ НА УПРАВАТА

Се прогласува Законот за републичките органи на управата, што Собранието на Социјалистичка Република Македонија го донесе на седницата на Републичкиот собор, одржана на 17 декември 1971 година, и на седницата на Соборот на општините, одржана на 17 декември 1971 година.

Број 03-4061

18 декември 1971 година

Скопје

Претседател
на Собранието на СРМ.
Никола Минчев, с.р.

ЗАКОН

ЗА РЕПУБЛИЧКИТЕ ОРГАНИ НА УПРАВАТА

Член 1

Со одредбите на овој закон се утврдуваат републичките органи на управата и републичките органи и организации што вршат работи од интерес за Републиката и се определува нивниот делокруг.

I. РЕПУБЛИЧКИ ОРГАНИ НА УПРАВАТА И НИВНИОТ ДЕЛОКРУГ

1. Републички органи на управата

Член 2

Работите на републичката управа, во рамките на правата и должностите на Републиката, ги вршат републичките секретаријати:

Републички секретаријат за народна одбрана;
Републички секретаријат за внатрешни работи;
Републички секретаријат за правосудство;
Републички секретаријат за законодавство и организација;

Републички секретаријат за образование и наука;

Републички секретаријат за култура;
Републички секретаријат за информации;
Републички секретаријат за здравство и социјална политика;

Републички секретаријат за труд;
Републички секретаријат за финансии;
Републички секретаријат за индустрија и трговија;

Републички секретаријат за земјоделство и шумарство;

Републички секретаријат за економски односи со странство.

Работите на републичката управа во областа на планирањето ги врши Републичкиот завод за општествено планирање.

Член 3

Работите на републичката управа што се од заеднички интерес за повеќе републички органи ги вршат:

Комитет за туризам и угостителство и
Комитет за физичка култура.

Член 4

Покрај републичките органи на управата од член 2 и 3 на овој закон, работите на републичката управа ги вршат и овие републички органи на управата:

Републички завод за урбанизам, станбени и комунални прашања;

Републички завод за цени;

Републичка геодетска управа.

2. Делокруг

Член 5

Републичкиот секретаријат за народна одбрана ги врши работите што се однесуваат на: подготовките и мерките за организирање и мобилизирање на изворите и силите на Републиката за одбрана и заштита во случај на војна; организирањето и спроведувањето на мерките за заштита и спасување на населението и материјалните добра од воени дејствија и елементарни и други несреќи; организирањето и спроведувањето на обуката за одбрана и заштита; извршувањето на правата и обврските на граѓаните, државните органи, организациите на здружениот труд и другите самоуправни организации во областа на територијалната одбрана, цивилната заштита и другите дејности на одбраната; ги следи, проучува, координира и контролира подготовките, им укажува стручна помош на органите и организациите и ги усогласува плановите на територијалната одбрана, цивилната заштита и другите видови одбрана со промените и потребите што настануваат во мирновременскиот развиток на Републиката; соработува со другите републички органи на управата и со републичките организации заради усогласување на нивните активности во остварувањето на работите од областа на одбраната.

Член 6

Републичкиот секретаријат за внатрешни работи ги врши работите што се однесуваат на: јавната безбедност; државната безбедност; здружувањето на граѓаните, јавните собири и јавните приредби; слободата на движењето и населувањето; пријавувањето на живеалиштето и боравиштето; државјанството; патните исправи за премин на државната граница; престојот на странците; личните карти, матичните книги, личните имиња; ускладиштувањето и заштитата од западни течности, гасови, експлозивни и радиоактивни материјали и превозот на овие материјали; противпожарната заштита; набавувањето, поседувањето и носењето на оружје и муниција; контрола на обележувањето на оружјето и муницијата; укажува стручна и друга помош на граѓаните и нивните здруженија, организациите на здружениот труд и другите самоуправни организации и заедници и на државните органи во остварувањето на општествената самозаштита.

Член 7

Републичкиот секретаријат за правосудство ги врши работите што се однесуваат на: правосудството (судовите, јавното обвинителство и јавното правобранителство); кривичната одговорност, одговорноста за стопански престапи; извршувањето на санкциите за кривични дела и стопански престапи; прекршоците; амнестијата и помилувањето; следењето работата на адвокатурата, правното застапување и другите видови правна помош; арбитражата; имотно-правните односи; прометот на недвижности; наследството; бракот; меѓународниот правен сообраќај; ја следи работата на мировните совети и органите за прекршоци; ги води статистичките податоци за работењето на судовите и судиите за прекршоци.

Член 8

Републичкиот секретаријат за законодавство и организација го следи и проучува изградувањето на правниот систем и на Собранието и на Извршниот совет им дава мислења и предлози — по прашањата од интерес за единството на тој систем; ги следи и проучува прашањата од областа на организацијата на власта и општественото самоупраување во општините и самоуправните интересни заедници; изготвува предлози на закони

и други општи акти од областа на политичкиот систем, а учествува во изготвувањето на предлози на закони од областа на општествено-економскиот систем; изготвува предлози на закони и други општи акти во областите што не спаѓаат во делокруг на други републички органи на управата; им дава мислења на републичките органи на управата, Извршниот совет и Собранието по предлозите на законите и другите општи акти од становиштето на единството на правниот систем; изготвува и учествува во изготвувањето на мислења по предлози на сојузни закони и други прописи од становиштето на уставно утврдените права на Републиката; се грижи за спроведувањето на прописите за изборите за претставничките тела и врши определени работи во областа на изборниот систем; се грижи за спроведувањето на прописите од управната постапка; ја следи законитоста на прописите и општите акти на општините, организациите на здружениот труд, самоуправните интересни заедници и другите самоуправни организации кога тоа не спаѓа во делокруг на друг републички орган на управата; се грижи за објавувањето на прописите на Извршниот совет и републичките органи на управата во „Службен весник на СРМ“; му укажува на Извршниот совет на прописите на републичките органи на управата што се во спротивност со закон, уредба или друг пропис на Извршниот совет.

Член 9

Републичкиот секретаријат за образование и наука ги врши работите што се однесуваат на: воспитувањето и образованието, вклучувајќи го и високото школско образование; усовршувањето на наставничкиот кадар; стручните називи и академските титули; нострификацијата на дипломи стекнати во странство; науката и научно-испитувачката работа; техничката култура; ги следи и проучува прашањата од областа на воспитувањето и образованието, физичкото и здравственото воспитување во училиштата и другите установи за воспитување и образование, како и прашањата на организацијата на научно-испитувачката работа и техничката култура; ги следи и проучува прашањата на воспитувањето и образованието на јазиците на народностите; ги следи и проучува прашањата на воспитувањето и образованието на децата на нашите работници на привремена работа во странство; ја следи материјалната основа на воспитувањето и образованието, науката и техничката култура, како и развитокот на мрежата на установите во областа на воспитувањето и образованието, науката и техничката култура.

Член 10

Републичкиот секретаријат за култура ги врши работите што се однесуваат на издавачката дејност, филмот, сценско-уметничките и другите културни дејности; заштитата на спомениците на културата и природните реткости, музејскиот, библиотечкиот и архивскиот материјал; изградбата на јавни споменици; културните дејности на народностите и етничките групи; ги следи и проучува прашањата на организацијата на културните дејности; ја следи материјалната основа на културата како и развитокот на мрежата на установите во областа на културата.

Член 11

Републичкиот секретаријат за информации ги врши работите што се однесуваат на: печатот, радиодифузијата и другите средства за јавно информирање; дејноста на странските информативни установи и странските новинари на територијата на Републиката; ги следи и проучува прашањата од областа на јавното информирање, како и прашањата на организацијата на средствата за јавно информирање; ја следи материјалната основа

на информативната дејност, како и развитокот на мрежата на средствата за јавно информирање; се грижи за редовното известување на јавноста за работата на Собранието, Извршниот совет и другите републички органи.

Член 12

Републичкиот секретаријат за здравство и социјална политика ги врши работите што се однесуваат на: здравствената и социјалната заштита, медицинската и социјалната рехабилитација; производството на лекови и отрови; снабдувањето со лекови, санитетски уреди и материјали; заштитата на животот и здравјето на луѓето од заразни болести чие спречување и сузбивање е од интерес на Републиката; стручното усовршување на кадрите во областа на здравствената и социјалната заштита, како и специјализацијата на здравствените работници со висока подготовка; посебната заштита на борците од НОВ, воените инвалиди и семејствата на паднатите борци; заштитата на борците од Илинденското востание и другите национално-ослободителни борби на Македонија; заштитата на борците за демократски права и слободи, на учесниците во Антифашистичката борба, на жртвите од фашистичкото насилство и трудовите и другите инвалиди; основните права од социјалната заштита; заштитата на младината; детската заштита; семејството и старателството; ја следи материјалната основа на здравството, социјалната и детската заштита, како и развитокот на мрежата на установите во областа на здравството и социјалната заштита.

Во состав на Републичкиот секретаријат за здравство и социјална политика е Републичкиот санитарен инспекторат.

Член 13

Републичкиот секретаријат за труд ги врши работите што се однесуваат на: работните односи и правата и должностите од тие односи; општественото договарање и самоуправното спогодување за распоредување на доходот и за распределба на средствата за лични доходи; правната положба на организациите на здружениот труд; здравственото, пензиското и инвалидското осигурување; го следи самоуправувањето во организациите на здружениот труд во другите самоуправни организации и во државните органи, како и на прописите за изборите во нив; го следи и проучува движењето на продуктивноста на трудот, распределбата на доходот и личните доходи и животниот стандард на работниците; ја следи вработеноста и вработувањето воопшто и привремената вработеност на нашите работници во странство; професионалната рехабилитација и заштитата при работа; го следи движењето на потребите на општествената заедница од стручни кадри и стручното издигање на работниците.

Во состав на Републичкиот секретаријат за труд е Републичкиот инспекторат за труд.

Член 14

Републичкиот секретаријат за финансии ги врши работите што се однесуваат на: финансискиот извршување на општествениот план на Републиката; финансирањето на Републиката и општините; придонесите, даноците, таксите и другите давачки; буџетите и јавните зајмови; републичките фондови; Народната банка на Македонија; Службата на општественото книговодство во Републиката; кредитните и банкарските работи; осигурувањето на имоти и лица; изготвувањето, извршувањето и контролата над извршувањето на Републичкиот буџет; распределбата на девизите за потребите на Републиката; го следи формирањето и движењето на средствата на организациите на здружениот труд и другите самоуправни организации; ги следи финансиските обврски на организациите на здружениот труд и другите самоуправни организации спрема општествената за-

едница; се грижи за спроведувањето на прописите за финансиските обврски на граѓаните спрема општествената заедница и врши инспекција и контрола над нивната примена, прописите за кредитите, банките и осигурувањето, прописите за финансиско-сметководното и материјалното работење на државните органи и фондовите, прописите за имотните односи во поглед на недвижностите од општествениот имот, како и за евиденцијата и заштитата на тој имот.

Член 15

Републичкиот секретаријат за индустрија и трговија ги врши работите што се однесуваат на: индустријата, градежништвото, рударството, електростопанството, трговијата, занаетчиството, стоковниот промет, патиштата и превозот со моторни возила во патниот сообраќај, железничкиот, речниот, езерскиот, воздушниот, поштенско-телеграфскиот, телефонскиот и радиосообраќајот, изградбата на инвестициони објекти и надзорот над нив, здружувањето во комори и задолжителното здружување на организациите на здружениот труд во деловни заедници; самостојниот личен труд на занаетчиите и превозниците; републичките стоковни резерви; ги следи во овие области економските услови за стопанисување, унапредување и развој и предлага мерки за остварување на економската политика; ги следи стоковно-паричните фондови за широка потрошувачка; се грижи за снабденоста на пазарот; ги врши работите во врска со обезбедувањето и користењето на пазарните резерви и ги спроведува мерките за економска интервенција на пазарот.

Во состав на Републичкиот секретаријат за индустрија се: Републичкиот инспекторат за парни котли; Републичкиот електро-енергетски инспекторат, Републичкиот рударско-металуршки инспекторат, Републичкиот градежен инспекторат, Републичкиот пазаришен инспекторат и Републичкиот инспекторат за патишта и патен сообраќај.

Член 16

Републичкиот секретаријат за земјоделство и шумарство ги врши работите што се однесуваат на: користењето на земјоделското земјиште, шумите, водите и другите природни богатства и природните сили; земјоделието, сточарството, шумарството, ловот и риболовот; заштитата на добитокот и растенијата од болести и штетници чие спречување и сузбивање е од интерес за Републиката; заштитата на биолошкиот свет и заштитата на земјиштето од загадување; здружувањето на земјоделските производители во задруги и посебни организации на здружениот труд и самостојниот личен труд во областа на земјоделството; ја следи основната структура на производството и економските услови за стопанисување во овие области.

Во состав на Републичкиот секретаријат за земјоделство и шумарство е Управата на ветеринарната служба и Републичката комисија за водостопанство.

Член 17

Републичкиот секретаријат за економски односи со странство ги врши работите што се однесуваат на: одржувањето, развивањето и унапредувањето на економските односи со странство; надворешната трговија, нејзиниот развојот и унапредување; условите за стопанисување во областа на надворешната трговија; размената на услуги; ги следи и проучува појавите што настануваат во извозно-увозната активност на стопанството; го испитува дејството на одделни режими (девизен, стоковен, царински, надворешно-трговски и други) со кои се регулира надворешно-трговската размена, како и нивниот одраз на извозно-увозната активност на стопанството, видовите и степенот на царинската заштита и нејзиниот одраз врз формирањето на цените; ги следи и проучува промените во одделни земји и мерките што се презе-

маат во однос на нивниот увоз и предлага мерки за економските односи со странство и за усогласување на надворешно-трговскиот режим со промените во соодветната држава; ги следи и проучува проблемите на регионалното насочување на извозот и увозот на стоки од Републиката; го следи и поттикнува средувањето на односите на извозот и увозот низ организацијата на надворешно-трговската мрежа; ги следи тековните движења на извозот и увозот; го испитува дејството на мерките што се преземаат за стимулација на извозот; врши и други работи од областа на економските односи со странство и предлага мерки за остварување на политиката во оваа област.

Член 18

Републичкиот завод за општествено планирање ги врши работите што се однесуваат на: проучувањето состојбата и развитокот на стопанството и општествените дејности; подготвувањето на општествените планови на Републиката, следењето на нивното извршување, остварувањето на општите односи утврдени со плановите; тековните движења во стопанството и општествените дејности им поднесува на Собранието и на Извршниот совет извештаи и анализи за тие движења; предлага преземање на општи мерки во областа на тековната општа политика и го следи дејството на тие мерки и на општите услови врз општествениот и економскиот развиток.

Член 19

Комитетот за туризам и угостителство ги врши работите што се однесуваат на: туризмот и угостителството и на нивниот развој и унапредување; самостојниот личен труд во овие области; ги усогласува активностите и обезбедува соработка на заинтересираните органи и организации; ги следи условите за стопанисување во областа на туризмот и угостителството, како и организацијата на туристичката пропаганда и информациите, туристичкото посредување и другите дејности од интерес за туризмот; предлага мерки за остварување на политиката во областа на туризмот и угостителството; врши инспекција во областа на туризмот и угостителството.

Член 20

Комитетот за физичка култура ги врши работите што се однесуваат на: физичката култура; ги следи и проучува прашањата од оваа област и нејзиниот развој; ги извршува законите и другите акти и ја спроведува политиката во областа на физичката култура; дава предлози и мислења од значење за развојот на физичката култура.

Во работите на физичкото и здравственото воспитување во училиштата и другите установи за воспитување и образование, Комитетот обезбедува соработка помеѓу заинтересираните републички органи.

Член 21

Републичкиот завод за урбанизам, станбени и комунални прашања ги проучува и обработува прашањата во областа на просторното планирање, урбанизмот, станбените и комуналните работи; предлага преземање мерки за спроведување политиката за развојот на градовите и населбите, унапредувањето на станбено-комуналните дејности, просторното уредување и користење на градежното земјиште, како и за техничката заштита од загадување на воздухот и водата и спречувањето на штетната бучава; дава стручни мислења од подрачјето на станбените односи, комуналната изградба и просторното и урбанистичко планирање.

Заводот ги врши и работите што се однесуваат на: сопственоста на станот и основите на станбените односи; решава по управните работи во областа на урбанизмот, станбените и комуналните работи; врши управни работи во врска со изработувањето на регионалните просторни и ур-

банистички планови; врши надзор над спроведувањето на законите и другите прописи и мерки во областа на просторното планирање, урбанизмот, станбените и комуналните дејности; врши работи на урбанистичката инспекција.

Директорот на Републичкиот завод за урбанизам, станбени и комунални прашања го именува и разрешува Собранието на СРМ.

Член 22

Републичкиот завод за цени ги врши работите што се однесуваат на: контролата на цените на производите и услугите; го следи и анализира движењето на цените на производите и услугите и нивното влијание врз производството и прометот; се грижи за преземање мерки и извршување на мерките за спроведување политиката на цените и им предлага мерки на надлежните органи за стабилизација на цените.

Член 23

Републичката геодетска управа ги врши работите што се однесуваат на: премерот и катастарот на земјиштето и нивното одржување, водењето на техничката архива на оригиналните планови и другите податоци за извршените геодетски работи; се грижи за изведување на геодетските работи според пропишаните основи и нормативи.

II. ОРГАНИ И ОРГАНИЗАЦИИ ШТО ВРШАТ РАБОТИ ОД ОПШТ ИНТЕРЕС ЗА РЕПУБЛИКАТА И НИВНИОТ ДЕЛОКРУГ

1. Органи и организации што вршат работи од општ интерес за Републиката

Член 24

Стручните и општествените работи од општ интерес за Републиката, во рамките на нејзините права и должности, ги вршат:

Републичкиот совет за координација на научните дејности;

Републичката комисија за културни врски со странство;

Републичкиот педагошки совет;

Републичкиот завод за унапредување на школството;

Републичкиот завод за статистика;

Републичкиот завод за техничка соработка;

Републичкиот хидрометеоролошки завод;

Републичката комисија за верски прашања.

На органите од претходниот став може да им се довери вршење на одредени управни работи.

2. Делокруг

Член 25

Републичкиот совет за координација на научните дејности ги врши следниве работи: ги усугласува и координира научните дејности во Републиката; дава мислење за развојот на мрежата на научните установи и за материјалната основа на научните дејности; дава предлози и мислења за формирање и усовршување на научни кадри; дава предлози и мислења по други прашања од значење за развојот на научните дејности.

Стручните и административните работи на Републичкиот совет за координација на научните дејности ги врши Републичкиот секретаријат за образование и наука.

Член 26

Републичката комисија за културни врски со странство разгледува прашања на развивањето на соработката со организации на други држави и со меѓународни органи и организации во областа на културата и науката и им дава мислења и предлози по тие прашања на Собранието и Извршниот совет; ги врши работите на културните врски и размената на научните искуства со стран-

ство што произлегуваат од соработката што ја остварува Социјалистичка Република Македонија со органите и организациите на другите држави и со меѓународни органи и организации како и работите што произлегуваат од меѓународните договори и конвенциите за културна и научна соработка на Социјалистичка Федеративна Република Југославија со странство; во соработката со општините, организациите на здружениот труд и другите организации во Републиката, предлага програми за културна и научна соработка со странство и се грижи за нивното остварување; дава предлози за организирање на културни акции во странство и меѓународни културни манифестации во Републиката и ги помага таквите акции и манифестации; врши и други работи што произлегуваат од остварувањето на културните врски и размената на научни искуства со странство.

Републичката комисија за културни врски со странство има својство на правно лице.

Републичката комисија за културни врски со странство има стручна и административна служба.

Член 27

Републичкиот педагошки совет ги врши следните работи: ги донесува основите на наставните планови и програми за основното училиште и за училиштата и другите установи за средно образование; ја одобрува употребата на учебници во училиштата; ги утврдува нормативите на училишниот простор, опремата и наставните средства за училиштата и другите установи за воспитување и образование; врши и други работи што ќе му бидат ставени во надлежност.

Стручните и административните работи на Советот ги врши Републичкиот секретаријат за образование и наука.

Член 28

Републичкиот завод за унапредување на школството ги врши работите определени со Законот за просветно-педагошката служба.

Член 29

Републичкиот завод за статистика ги врши работите што се однесуваат на: проучувањето, унапредувањето, организирањето и спроведувањето на статистичките истражувања, планот за статистичките истражувања од интерес за целата земја и од интерес за Републиката; подготвувањето на нацрт на план за статистичките истражувања; врши надзор во врска со статистичките истражувања од интерес за целата земја и Републиката што ги вршат статистичките органи и организации во Републиката како и со собирањето и обработката на статистички и други податоци од интерес на Републиката; укажува стручна помош на заводите за статистика и на органите и организациите што се задолжени да даваат податоци за статистичките истражувања.

Член 30

Републичкиот завод за техничка соработка ги врши работите што се однесуваат на: научно-техничката помош и соработка со странство, научно-техничката помош и соработката со органите и организациите во земјата, врши координација по областа на научно-техничката соработка во Републиката и презема мерки за унапредување на оваа соработка.

Републичкиот завод за техничка соработка има својство на правно лице.

Член 31

Републичкиот хидрометеоролошки завод ги врши работите што се однесуваат на: проучувањето и истражувањето на метеоролошките и хидролошките појави и процеси; собира, обработува

и објавува метеоролошки и хидролошки податоци; ја води и одржува метеоролошката и хидролошката документација; врши и други работи во областа на хидрометеоролошката служба.

Член 32

Републичката комисија за верски прашања ги врши работите што се однесуваат на правната положба на верските заедници, како и работите во врска со односите помеѓу државата и верските заедници.

Ш. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 33

Републичкиот секретаријат за образование, наука и култура престанува со работа.

Работите од делокругот на досегашниот Републички секретаријат за образование, наука и култура ги преземаат и ги вршат Републичкиот секретаријат за образование и наука, Републичкиот секретаријат за култура, Републичкиот секретаријат за информации и Републичкиот педагошки совет.

Член 34

Комитетот за надворешна трговија престанува со работа.

Работите од делокругот на досегашниот Комитет за надворешна трговија ги презема и ги врши Републичкиот секретаријат за економски односи со странство.

Член 35

Секретаријатот за законодавство и организација во Извршниот совет продолжува со работа како Републички секретаријат за законодавство и организација со делокругот утврден со овој закон.

Член 36

Секретаријатот за информации во Извршниот совет продолжува со работа како Републички секретаријат за информации со делокругот утврден со овој закон.

Член 37

Се овластува Извршниот совет:

— да го определи денот кога престануваат со работа Републичкиот секретаријат за образование, наука и култура и Комитетот за надворешна трговија како и денот од кога почнуваат да работат новооснованите републички секретаријати и Републичкиот педагошки совет;

— да изврши распределба и пренесување на средствата и инвентарот од укинатиот Републички секретаријат за образование, наука и култура на Републичкиот секретаријат за образование и наука и на Републичкиот секретаријат за култура;

— да ги распореди работниците на укинатиот Републички секретаријат за образование, наука и култура.

Член 38

До почетокот со работа на Републичкиот педагошки совет донесувањето на основите на наставните планови и програми остануваат во надлежност на Просветно-културниот собор на Собранието на СРМ, а останатите работи од делокругот на Советот ќе ги врши Републичкиот секретаријат за образование и наука.

Член 39

Средствата, инвентарот и работниците на укинатиот Комитет за надворешна трговија се пренесуваат на Републичкиот секретаријат за економски односи со странство.

Член 40

Со влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за републичките органи на управата („Службен весник на СРМ“, бр. 24/70).

Член 41

Овој закон влегува во сила наредниот ден по објавувањето во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

СТОМАТОЛОШКАТА КЛИНИКА ПРИ МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

р а с п и ш у в а

К О Н К У Р С

за пополнување на работните места:

1. Шеф на Одделението за клиничка протетика;
2. Клинички стоматолог на Одделението за дентална патологија и терапија;
3. Клинички стоматолог на Одделението за стоматхирургија.

Услови:

Покрај општите услови предвидени во ОЗРО, кандидатите треба да ги исполнуваат и овие посебни услови:

Кандидатот под реден број 1 — треба да е стоматолог, специјалист наставник на Медицинскиот факултет во Скопје;

Кандидатот под реден број 2 — треба да е стоматолог со положен стручен испит и најмалку 6 години работно искуство;

Кандидатот под реден број 3 — треба да е лекар стоматолог на специјализација или специјалист по максило-фацијална хирургија.

Пријавите со потребните документи да се доставуваат до Стоматолошката клиника во Скопје — за Конкурсна комисија.

Конкурсот трае 15 дена од денот на објавувањето.
(2231)

СОДРЖИНА

	Страна
309. Уставни амандмани XV до XL — — —	729
310. Уставен закон за спроведување на уставните амандмани XV до XXXIX на Уставот на Социјалистичка Република Македонија — — — — —	742
311. Закон за Извршниот совет — — — — —	744
312. Закон за Републичките органи на управата	748